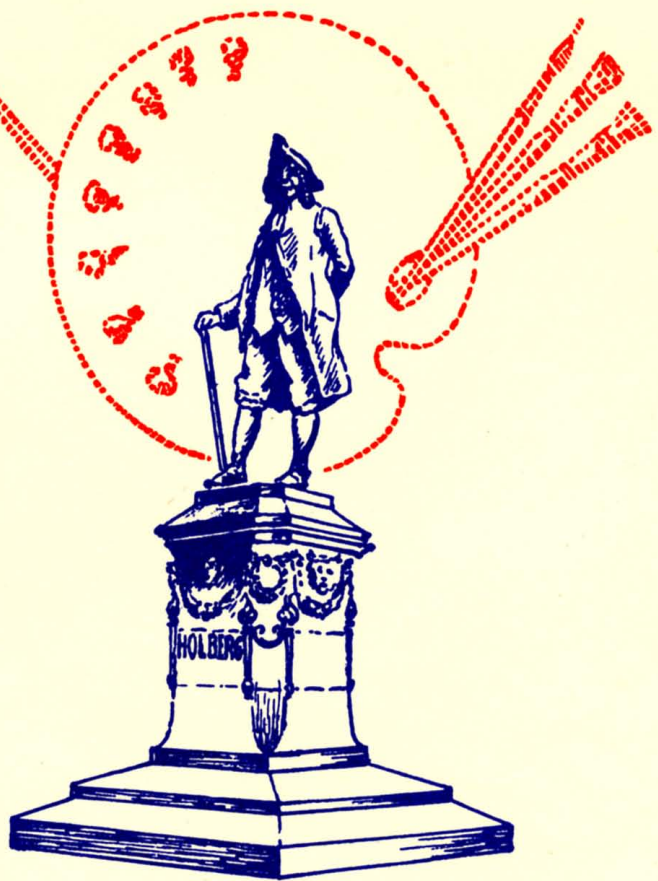

Samlingsforeningen

**Årsrevy for
Malermesterlauget i Bergen By**

Sats på lærlinger idag

**- Hvis bedriften din skal leve
også i 1990-åra**

Kvalifiserte fagarbeidere er en forutsetning for at næringslivet skal kunne møte utfordringene i 1990-åra. Derfor må bedriftene satse på systematisk fagopplæring nå. I dag står ungdommer i kø for å få opplæring – om tre-fire år kan det bli vanskelig å få tak i nye kandidater.

**Utfordrende og
framtidsrettet**

**Maleryrket
- variasjon og ansvar**

Malermestrenes Opplæringskontor Bergen

Sats på fremtiden

Årets sorti fra Redaktøren

Når 1992 nå forsvant i horisonten, og vi er vel inne i året 1993, bør vi vel se oss både tilbake og fremover.

Det går, uten tvil, mot mere dagslys, våren er i anmarsj. På Vestlandet bør vi glede oss svært over våren, ingen landsdel har så fin stigning i naturen på vårparten som Vestlandet.

Så gammel som redaktøren av dette utsøkte blad SANDPAPIR NR. 1 nå er, så minnes jeg fortiden som noe bedre enn nåtiden, og fortiden burde forme fremtiden.

Nåtiden er ikke noe videre levelig hva angår våre pekuniære behov, det har vi vel alltid hevdet vi malermestre, men så jævlige som vi er mot hverandre som det hittidige nitten-nitti-årene har vi vel knapt ant skulle vederfares oss.

Jeg fikk for kort tid siden et av de utallige skjemaer med spørsmål om interesse for malerarbeid innen oljebransjen. Oljebransjen er en bransje som jeg helt personlig synes har dradd så mye fandenskap på landbasert virksomhet også, at jeg er ikke mer interessert enn «pusekatten» i å arbeide for dem.

Et spørsmål var om jeg hadde *Kvalitetssikring*.

Dette med *Kvalitetssikring* er i dag *høyeste mode*, Du' bedre, slik at jeg svarte som så:

Uaktet den nye høye mode om Kvalitetssikring, så har jeg ikke noen papirer på om jeg er bedre eller dårligere enn andre i min bransje.

Det hele står på om å oppføre seg skikkelig både faglig og etisk vis-a-vis kunder.

Og dermed oppgav jeg en kunderekke, inkl. telefonnr. til kontaktene der.

Jeg regner ikke med å høre fra oljebransjen m.h.t. malerarbeider, det nærmeste jeg når i denne yrkeskategori, er når noen i bransjen ringer meg for å få endel vitser til takk-for-maten-taler, og det er greit nok det, både for meg og for oljebransjen.

*Kvasstein
Striil av
Daae Slegten*

Det ser ut som det rakner i våre landsforbund av ymseste artene, hva de nå måtte hete alle disse.

Det gjør ikke noe det, for meg helt personlig altså, jeg ser frem til den dag vi kan samle oss i det lokale laug, vi blir ikke saligere som malermestre ved å stå tilsluttet i legio foreninger, støtt heller Røde Kors, eller SOS Barnebyer, der er det ingen fallskjermer.

Hvorfor er det så gjevt å kjøpe materialer fra østlandet? Spør jeg, tosken. I Bergen har vi tre seriøse malingsfabrikker. Det er i Bergen vi arbeider og har våre kunder, hvorfor ikke støtte de lokale produsentene bedre?

Og graset er aldri grønnere på andre siden av gjerdet, bare se etter selv.

Når anbud av store format, klarer å få 100% prisdifferanse fra billigste til dyreste malermester, som vi har sett i høst, og utgangspunktene er like, da er det ikke ord å finne for en karakteristikk om anbyderne.

Da bør noen av oss ut av markedet, og jeg vi foreslå at man lager en eksklusjonsparagraf i Malermestrenes Forening.

Men i kveld må det være tillatt likevel å si SIGNE MATEN, intet ville være bedre i kommende tider enn at alle vi stoppet opp og så på om vi i fellesskap kunne lage overlevelsesmulighetene bedre for enhver.

Dette ansvar hviler på meg, . . . og på deg!
GODT NYTTÅR!

Formannens hjertelige bud og hilsen

Etikken må ha en mening

- Hva bør vi gjøre og hvordan bør vi leve i 1993?
- Nestekjærlighet er den høyeste moralske verdi.
- Finnes det moralske normer som er felles for Maler- og Byggtapetsmestrene?
- Hva innebærer begrepet moralsk godhet?
- Hva betyr det at vilje er fri, og finnes det moralske normer som er felles for oss alle?

Etikken må ha en mening

Min mening om disse forhold er at disse spørsmål er av vital betydning for oss som ikke kan diskuteres ofte nok og inngående nok.

Vi må søke å finne den riktige vei og deretter, *uten* betenkning gå denne veien, vi kan ikke være likegyldige når så dyptgående interesser står på spill.

Den kinesiske vismannen *Konfucius* sa mangt et klokt ord, et av hans vise ord er: - *Å se det som er rett og ikke gjør det, er mangel på mot* -.

Dette er ord som alle bør ha i erindring.

Alle som har barn, eller har med ungdomsoppgjørelse å gjøre, kan ikke være blind for hvilke vanskelig og farlige tid unge folk i dag lever under, vi er mer i betydning av ordet bare i begynnelsen av et nytt år som bør fungere.

Hovedsakelig av to grunner er dette tilfelle:

Livet er i ferd med å bli for vanskelig og innviklet, den materielle utvikling har gått så hurtig at våre hjerner ikke har fått muligheten til å tilpasse seg tingenes til stand.

Livet er blitt et slikt «jag og mas» at det meste av vår energi blir brukt til å skritte hurtig av frykt for å bli akterutseilt, ikke bare for hva som er godt og riktig, men også for begrepets forhold til hverandre.

1993 kan bli et oppgjørets år.

Malermestrenes rettsoppfatning har forandret seg de siste årene, for mange var 1980-årenes malermestre markert:

EGOSENTRISKE «seg selv nærmest»

Da gjaldt det «å grafse til seg», ja, mange holder på den «stylen» enda.

En rekke brudd på etiske og juridiske normer ble begått, 1993 må derfor bli et OPPGJØRETS ÅR I ETIKKENS TEGN!

Etter lang tids nedvurdering av mange verdier, tas det blant annet et oppgjør med fortidens synder og jeg er OPTIMIST med tanke på utviklingen i fremtiden.

Den etiske bevisstgjøring som i de siste år har begynt å gjøre seg gjeldende, omfatter også vårt fag.

Man kan stille spørsmål om maler- og byggtapetsmestren er i ferd med å endre karakter.

Karakter bør være tidløs og den samme som for 250

år siden, tenk bare på våre forfedre, når man ble medlem av et laug, forpliktet laugstilhørigheten!

«SLANGUTTRYKK»

I den nære fortid og i samtid, gjør mange av våre medlemmer alt de kan for å underby kollegaene med priser på tjenestene som er under enhver kritikk. «Kvalitet» ofres for «markedet» som det så fint kalles.

Vi har fått inn en del ord og dogmer som: «Markedsmekanisme» og «Laveste pris er riktig pris». Tja, mon det, jeg vil påstå at det ikke alltid stemmer her med kart og terreng.

Fra å være et av vest-europas fattigste land i 1920-årene, har Norge utviklet seg til å bli ett av verdens rikeste.

Jeg tror dette er mye på grunn av at vi lærte oss til å samarbeide.

Hva med samarbeid i 1993?

Vår generasjon som kommer fra 1930 - 1940 - 1950 årene hadde bak oss 3 års folkeskole og 5 års krig, vi skapte en ny generasjon. Vi mente det så godt, vi mente det så godt for våre etterkommere, *de* skulle få alt det vi måtte forsake.

Men, resultatet var at når de hadde fått det vi mente var alt, så var det bare en begynnelse for dem.

De hadde nemlig lært å *kreve!*

«Ikke yte, bare nyte», de snudde etikken på hode. Det er da man kan sitere avdøde president J. F. Kennedy: Spør ikke hva Amerika kan gjøre for deg, men hva du kan gjøre for Amerika.

Dette er ikke helt ment som en kritikk mot den nye generasjon Maler- og byggtapetsermestre, men heller en innrømmelse for de feil vi gjorde, for våre etterkommere må ha gjeld på kr. 500 000,00/1 000 000.00 som vi ikke hadde, samt sur nedbør, vann og luftforurensning, atombomber og kjernefysiske våpen. Dette slapp vi.

Den eldste generasjon må her komme inn å lære etterkommere at samhold i laug og foreninger er det viktigste for å oppnå resultater. Svikter vi laugene og foreningskulturen, svikter vi oss selv og generasjoner etter.

Det er vanskelig å få frem hvor viktig laugene og foreninger er, men ser vi på historien, og da tenker jeg først på 1839, da måtte selve Stortinget ta affære for å få oppløst laugene.

Den gang var vi sterk og enig, nå er vi bare en ny generasjon med Maler- og Byggtapetsermestre, men de

må ta vare på arven, det er viktig for kommende generasjoner.

Bare ved at det fortsatt er Laug og foreninger som kan og vil løse våre felles problemer, kan vi sikre våre arbeidsplasser i samarbeidets ånd, og dermed møte de utfordringer som ligger foran oss.

Jeg håper og tror at de nye generasjoner med mestre vil forstå dette og ta vare på det beste i tradisjonene som farne generasjoner skapte. Jeg har forståelse for den nye linjen som det legges opp til, la ingen ung mester engste seg for sin utdannelse. Hvis han gjør sitt beste, hver dag, kan han trygt stole på at resultatet til slutt blir bra.

Han kan være forvisset om at han en morgen våkner og oppdager at: «Jeg kan» – «Jeg tør» – «Jeg vil».

Ta vare på naturen og arven du har fått!

Jan Chr.

Utkaster

Toivonen hadde søkt jobb som utkaster på en restaurant i Rovaniemi, og Pekka ville vite hvordan det hadde gått, om Toivonen fikk jobben?

Toivonen sier at det gikk dårlig med det, for:

- Värtinnen ville se mine ben- og armmuskler, og det fikk hon. Men tyvärr misuppfattade jag när hon frågade hur long ansiennität jag hadde.

Gjør ikke noe

Gamle Håkonsen satt på trikken hjemover fra arbeidet, og som maler før i tiden, bar også han hatt.

Nå var han og arbeidskameratene litt øltunge etter arbeidsdagen, det var gjerne slik, på den tid. På trikken fikk Håkonsen sete ved siden av en fin frue. Etter noen stopps trikkekjøring, slapp Håkonsen en diger brakfis, hvorpå han tok av hatten sin, svingte den galant mot finfruen og sa:

- Det gjorr ingenting frue, bare skjyll på meg Di!

J.S. COCK ½

Vi takker alle våre kunder for et hyggelig samarbeid i året som er gått, og ønsker dere et riktig godt nytt år!

RUST-OLEUM
MALINGSYSTEMER

GRACO
MALESPRØYTER

Kaare Hellevang på vei mot status alderstrygdet?

«Ryktet om min død er sterkt overdrevet» sa Mark Twain engang i eldre tid.

Ryktet er som kjent det aller hurtigste samarbeidsmiddel vi har, og også jeg mottok ryktet om at kollega malermester Kaare Hellevang nå hadde blitt pensjonist og gav seg som aktiv malermester. Dermed måtte vi få verifisert dette ryktet, og tradisjonen tro, dette var nok «mye skrik og lite ull». Det riktige er å si, forteller «pensjonisten» at jeg har trappet ganske mye ned nå da jeg har passert 67 år, men helt sluttet som malermester har jeg ikke.

Godt.

Kaare Hellevang er høstbarn, født 3. september 1926 på Strøno i Os Herred, og var sønn av malermester Johannes Hellevang. Denne Johannes Hellevang kom til Strøno for å begynne som gårdsdreng hos Jacob Strønen, far til vår kollega Ole Strønen, og da Jacob Strønen også var maler, begynte Kaare sin far også å male, tok siden i bruk eget virksomhet og drev sin malerforretning på det som vi kjenner som næringsbrev. Som far så sønn, Kaare begynte i lære hos faren, noe som førte til at han begynte som malermester i egen regi i 1958, med «verksted» på Fjøsanger. Kaare sin læretid startet i 1948, så det er lang fartstid han nå har innen malerfaget.

At vi her har med en fagets adelsmann å gjøre, samt en kar med aktive samfunnsengasjement vil vi kunne fatte ved å ta en titt på malermesterens minnebok. Hør nå her. For det aller første å nevne er Kaare Hellevang æresmedlem og innehaver av DEN GYLDNE STIGE i Malermestrenes Forening i Bergen. Han har vært styremedlem i det lokale laug og formann i samme 1972–75. I landssammenheng var han med i Tilsynskomiteen i MAL i Bergen og styremedlem i MAL siden en tid. Som et apropos kan nevnes at det er vel Kaare å takke for at MAL kom til Brann Stadion, og at MAL gikk inn med NOK 1 200 000,- i ombygging av Stadion, ikke uventet initiativ skal vi se. Kaare har jo i en årrekke vært styremedlem i Sportsklubben Brann, Æresmedlem i Brann, sjef for Brann Stadion og er godkjent kretsdommer i fotball, ikke verst det der Kaare, noen hobbyer skal man ha som menneske!

Så fører hans engasjement videre til bank idet han har sittet, og sitter i Forstanderskapet i Fana Sparebank, en av de veldrevne banker i kongeriket, er det Kaare's fortjeneste tru?

Til overmål startet han egen fargehandel i FARGE-

Kaare fra farne tider

BUA i 1977 på Ulsmåg, en butikk som enda drives. Legg så til dette, bak enhver fremgangsrik mann står en forbausset kvinne. Kaare sin «hulde viv» Sissi har vært mannen til god hjelp i driften av malerforretning og fargehandel, hun så vi ofte i varebil kjørende med «bøtter og spann» til driften, og hun lempet på varene selv, her kan vi da snakke om en ordentlig «mann-å-kånebutikk» om dette ikke har skjedd i hele Kaare sin driftstid, så i mange år. Kaare sin datter er også utlært malersvenninne, så det blir i familien.

Ved en omvisning på Ulsmåg i Fargebua og malermesterens lager, verksted om du vil, så sees snart at her er orden. Aldri har jeg som skriver disse linjer sett et så godt og prektig lager med personalfasiliteter som hos Kaare, det er bare å misunne ham hans fremsynhet.

I alle år har Kaare Hellevang vært ansett, såvel blant kolleger som arkitekter og byggebransje forøvrig, som en meget seriøs håndverksmester. Det har alltid vært kvalitet i de arbeider han har latt utføre i sin drift, og vi vet at de svenner han har hatt ansvaret for har vært av beste merke. Med vekslende arbeidsstyrke, mellom noen få svenner til ca. 25 ansatte, så ser vi at det er en betydelig håndverksbedrift Kaare har administrert. Kaare sitt arbeidsområde har og er jo tradisjonelt Bergen og omland, men han har også utført større malerarbeider inkl. tapetsering i Odda, Haugesund og Hardangerdistriktet, noe av de siste arbeider derinne var restaurering av et gammelt hotell, hvor kravet til utførelse i beste håndverkstradisjon var stort. Kaare løste dette, sin vane tro.

Det er likevel som «Fast-kunde-malermester» Kaare har hatt som sitt fagfelt, og kunder har man i mange lange år når man oppfører seg skikkelig og leverer beste kvalitet, det har alltid vært sikkert som Amen i kyrkja!

Med all den virksomhet kollega malermester Kaare Hellevang har drevet innen fag og samfunnsliv siden 1948, må vi ærlig unne ham hans nedtrapping når han nå om en tid skal nyte sitt otium (opium lar du være).

Dette tror ikke Kaare skal være vanskelig idet han og

familien har hytter på Strøno og Geilo, sommer og vinter, her kan hele familien Hellevang dyrke friluftsliv til sjø og fjell. Vi unner også hans bedre halvdel kona Sissi det samme, de har begge vært så knyttet til familievirkksomheten, men Kaare er nok malermesteren.

Av ovenstående kan leseren altså forstå at kollega Malermester Kaare Hellevang ikke er sluttet som aktiv malermester, men kun har foretatt en nedtrapping,

«engang må man jo gi seg helt» sier han, og riktig nok.

Likevel Kaare, vi, dine kolleger, takker for mange år sammen med deg som malermester og kollega, og ønsker fortsatt både deg og Sissi mange gode år fremover, både på Ulsmåg, Paradis, Geilo og Strøno.

Karstein

SKILTMESTEREN

SKILT SILKETRYKK REKLAME
FASADESKILT · BILREKLAME · BYGGPLASSKILT · VINDUSDEKOR ·
LYSSKILT · SELVKLEBENDE VINYLKILT, LOGOS OG SKRIFT · PLAKATER ·
KARTONASJE · STREAMERS · TRANSPARENTER · SPORTS- OG
ARENAREKLAME M.M.
INDUSTRIHUSET · 5090 NYBORG - TLF. (05) 18 11 43

Vi ønsker Malermestrene
en God Jul

og

ett Godt og Fargerikt Nyttår

F. STEEN-HANSEN
MALING - OG LAKKFABRIKK A/S

Tanker i tiden

«Når jeg våkner om morgenen, sier jeg til meg selv: Jeg har ikke krefter til å være både glad og sur i dag. Jeg må velge.

Dagen i går er borte, morgendagen er ikke kommet enda.

Jeg har bare i dag ... så da velger jeg å være glad.

Han hadde en genuint og enkelt syn på dette komikeren Groucho Marx, så enkelt er det ikke alltid for meg, for det meste er jeg vel i godlune, men jeg skal begrunne hvor så ikke alltid er slik, altså at jeg også kan være sur.

Første gangen jeg, som meget ung, hørte uttrykket: LEVE OG LA LEVE . . . var da hedersmannen NILS PAULSEN sa det i en anledning, godt repetert av enhver som kommer i hu dette uttrykk – må en si.

Dette medlemskap i et laug, som f.eks. Malermestrenes Forening hadde og har som intensjon at man søker et fellesskap i samarbeidets ånd, dvs. *Leve og la leve*.

For en del år tilbake, før Jappetiden, hadde vi malermestre et greit skille på å utføre et anbudsoppleggs størrelser.

I Bergen hadde vi endel «store» malermestre som tok seg av de større oppdrag, vi som var «mellomstore» tok de oppdrag som passer oss, og de «små» bedriftene tok på seg de arbeider som høvde for deres bedrifter.

Greit og fornuftig, ikke sant?

Så kom «De lange knivers natt» så å si. I slutten av 1980-tallet kom selve Ragnarok peisende innover oss. Det viste seg snart at mange hadde arbeidet med å ta anbud så billig at det ene underskuddet slo ihjel de neste, men da oppdragsmengdene stoppet opp, klarte mange ikke å stå imot oppgjørsløst som lå bak – og presset på.

Resultatet kjenner vi.

Så begynner kivingen på ny, enda verre enn før, intet er lært av mange.

Nå er regelen at en- og tomannsbedrifter regner på, og får anbud i millionklassen, de såkalte store bedriftene tar på seg og kiver seg til om det så var malerarbeider på en telefonkiosk. Intet for lite for dem, og intet for stort for de små.

Det blir til, for en del, at de selv ikke har kapasitet til å påta seg de arbeider de tar på seg med egen arbeidskraft, slik at de må «ta inn» kontraktører, ikke alle av dem gjør opp for seg i felleskassen, og dermed må noen av oss betale både arbeidsgiveravgift og ubetalt moms en gang til.

Men, der er for en del om å gjøre å ta «Markedsposisjoner», «Markedsandeler» og annet tant og tøv for noen, likevel, vi kjører kurs med tittel: «EN BEDRE BEDRIFT» der fornuften er satt i system, godt ment, riktige tanker, gode formuleringer, og vårt landsforbund har virkelig gjort seg flid med å føre kunnskaper ut til oss malermestre.

Foreleseren av dette verket er av ypperste merke, han kan forelese, ingen tvil herom.

Men hvor faller den ned all denne lærdommen?

Joda, svaret på det er enkelt, den faller på steingrunn, så hårdt at en hører smellet.

Bokseren «Ole Lukkeøye» ble kritisert for at han ikke var så intelligent, men da hadde faren sagt til ham: «Ka ska du nå med alt dette vétet?»

Samtidig som jeg erindrer dette, kommer jeg på et annet sitat, av beste merke. Som dere kan hende vet har *Dagens Næringsliv* en daglig ramme med et spørsmålsintervju med norske næringslivsledere, og spørsmålene består for det meste om hva disse kanaljene leser på sengekanten.

De fleste svarer på dette, men så kommer journalistens siste spørsmål: «Leser du managementlitteratur på sengen?»

De fleste kokketerer seg med at det gjør de, men så var det en vellykket direktør/daglig leder som svarte: «Nei, slik litteratur leser jeg ikke i det hele tatt».

Den beste måten å være en god leder på er å oppføre seg skikkelig – Voila!

For mange år siden kunne du søke om lån i Vestlandsbanken, der fikk du innvilget lånet dersom du kunne bevise at du ikke hadde bruk for lån. Så kom tiden da bankfunksjonærene hadde pålegg om å pøse ut så mye som mulig.

«Spør lånekunden om han kan skrive navnet sitt under – og hvis ikke så hjelp til «med påholden penn».

Jeg hoverer slett ikke over bankenes situasjon, jeg syntes det er forferdelig at politikerne slapp alt løs, de skal slett ikke bli fratatt ansvaret, selv om Kåre Willoch er så glatt som en ål. De som betaler gildet er de banksatte og samfunnets felleskasse.

Det er ikke alltid jeg blir funnet verdig til å få gi et anbud. Sist var Sandviken Sykehus som gav meg avslag, og takk for det.

Min omsetning er cirka 6.000.000.– i året, men en og tomannsbedrifter var med og gav tilbud, jeg ble veiet og funnet for lett, kan hende mente fylket at jeg har et for lite firma, eller at jeg kan være for lite seriøs, skitt au. Jeg fikk i alle fall se resultatene etter anbudsåpningen, og det var fæle saker, Gu'bedre!

Hvorfor har noen malermestre slike markeringsbehov at de skal partout ta på seg alle de store anbud i Bergen, og med garanterte tap?

Er kompleksene så enorme hos disse at de skal markere seg, koste hva det vil?

Så ble jeg veiet og endelig funnet verdig til å bli medinvitert til å gi anbud til SBED SV BYGGET, Universitetet i Bergen.

Men akk-o-ve . . . her var vi 11 malermestre i tallet som skulle konkurrere.

Jeg bestemte meg da til å la være å gi tilbud, skrev til SBED og takket for at jeg fikk være med, og begrunnet dette slik:

«Når jeg nå ser at vi er 11 malermestre som skal delta i anbudsgiving her, så er ikke mine muligheter til å komme i utførelsesposisjon større enn den berømte snøballens muligheter «nedenunder».

Det virker som om noen tror «De tar Gud i foten» bare de får all verdens anbud til en skittpenge, mens de oppdager snart at «De tok Gamle-Erik på ballene» i stedet for når kostnadene påløper, og de rødeste tall fremkommer i bøkene frem på vårparten året etter når fjorårets regnskaper gjøre opp.

Det er så merkelig, her kan man slite med neglebiting år etter år, så kan man oppleve at neglene vokser til igjen utover skittranden, for så skal noen bite neglene tilbake når de kan ha kommet i overflateposisjon.

Det er nemlig også slik at når en engere krets blir anbudsinvitert, så setter man sin flid inn på å, få jobben med å kalkulere, ta for seg kostnad etter kostnad og så legge på dekningsbidrag og fortjeneste, slik skal det være. Men, når noen absolutt ser forbi dette, og knaller til, de skal ha jobbene, ja da blir vi andre i Malermestrenes Forening, vi som skulle borge for et fellesskap, holdt for narr, regelrett.

Jeg har terpet på slike ting i Sandpapir før, jeg vet jeg ikke blir tatt alvorlig, likevel, jeg tar det opp igjen, og jeg kan omtales som nett hva man vil, men *det lover* jeg, skal noen holde resten for narr i fremtiden, så er jeg såpass gammel og har såpass med kunder at jeg kan trekke meg helt tilbake fra foreningene.

Vi er alt for mange folk i verden, det er langt mellom krigene nå, og vi må for all tid leve med arbeidsledighet i massevis. Pensjonsalderen i Norge er for høy også, vi tror i Norge at vi er så fælt fremme i verdensmålestokk, vi har for mange nisseluer på. En kar jeg kjenner er i forsvaret, de *må* gå når de er 60 år, men noen kan gå ved 57 år, det er noe med alder og tjenestetid. Han sier at han går den dagen han er 57 år slik at en ungdom kan få plassen hans, han klarer seg likevel.

Jeg kjenner også en malermester som gir seg ved pensjonsalder, godt gjort. Men vi har også noen som skal holde på til de er oppunder mye mye mer enn dette. Hvorfor? Hva er det de skal bevise? I de trange tider som vi har, som blir verre, burde det være enhver sin tanke å slutte av å gi plass til etterkommere, de som våre generasjoner spiste alt opp for, vi skylder ungdommene det. LEVE OG LA LEVE, det dukker opp igjen.

En bedre bedrift

Hva er hensikten med å kurse oss om dette? «Ka ska vi med alt dette vétet»? Det er da ikke noe hjelp i å få lærdommen inn når noen skal «brøyte seg rydning» okkesom, ta jobben uansett tap eller vinning, om man får *det* da. Jeg selv avstår fra disse kursene, de ville være kjærkommen å delta i, men jeg ser ingen hensikt i tilegnelsen av lærdom i og med at alle kalkulasjonsprinsipper av godt merke blir så tilsidesatt som man opple-

ver. Når jeg ikke blir personlig berørt av å bli slått på anbudsmarkedet av disse dumpingsmesterne så burde jeg selvsagt ikke bry meg. Nei, slik at det med så mangt, det du ikke selv føler på kroppen skal man la fare, eller som Arnulf Øverland sier: «Du skal ikke så inderlig tåle all den urett som ikke rammer deg selv».

Det er nemlig troverdigheten og overlevelsesmulighetene til et helt laug dette dreier seg om, dette med å bli helt overkjørt og holdt for narr av noen. Våre ansatte skal leve de også, det er ikke nødvendig at de skal bys minstelønn for å være i vår tjeneste, det er da borgere vi snakker om, og uten dem kan man ikke ta på seg noenting, det er alt for mange malermestre som har allergi mot eget arbeidstøy.

Noe helt annet

I Bergen har vi tre malingsfabrikker, de lager alle sammen gode produkter. Hvorfor kan vi ikke prefere kjøp hos disse fremfor å reise over fjellet etter maling? Er det ikke i Bergen vi bor og virker? Til mer vi kjøper av lokalt næringsliv desto mer i felleskassen til alles beste. Graset er ikke noe grønnere på det andre gjerdebeite, det er bare kuer som tror det. Så kjøp mere fra de lokale malingsfabrikker, det er da ikke mening i å stille oss slik at det kun blir monopol i Norge på malingsfremstilling.

Når vi ser tilbake på innledningen, nå har jeg begrunnet hvorfor jeg ikke alltid våkner glad, jeg blir rett og slett ofte forbannet fordi noen skal holde resten for narr.

Og blir det ikke bedre så er løsningen for min del grei, den har jeg nevnt foran.

«Noen bekymrede herrer» finns det no' framtid hos oss da, tru?

Jersey, en spennende anderledes ferieøy, Reisekassens mål sept. 1992

*Opplevd av: Jan C. og Torbjørg Søraa, Kaare og Sissi Hellevang og
Jan Kåre og Marit Andreassen (The Bergen Group)*

Forventningene var høyst forskjellige, men vi fant tonen allerede ved avreisen fra Flesland. Søraa hadde ordnet alle til og fra koblinger til Gardermoen. Vi andre bare slappet av. Med syv nye Jersey-fans som vi møtte der, var følget komplett og ombord i Braathen-flyet bar det. Vi hadde god plass og fin forpleining, en behagelig tur. Noen skrudde klokken, noen lot være.

Møte med øyen var ikke sommerlig, heller surt som hjemme. Hotellet vårt var en kopi av «Hotell i særklasse» minus alle forvekslingene. Vi var kommet til Jersey, nå var resten opp til oss. Øya er liten – ca. 2 mil lang og 1 mil bred, klipper i nord, nord-øst, sandstrender i syd og vest, imellom har vi bondelandet med bl.a. Jerseykua. Fra den fikk vi virkelig smake god melk. Jersey er ikke billig, når en ser bort fra sjokolade, sigaretter og alkohol, men rimeligere enn hjemme.

1. dag

1. dag var det lagt opp til busstur øya rundt. Det var en viktig og interessant tur. Vi fikk konsentrert informasjon om hva øyen hadde å by på. Nå var vi klar til å ta fatt på egen hånd.

2. dag

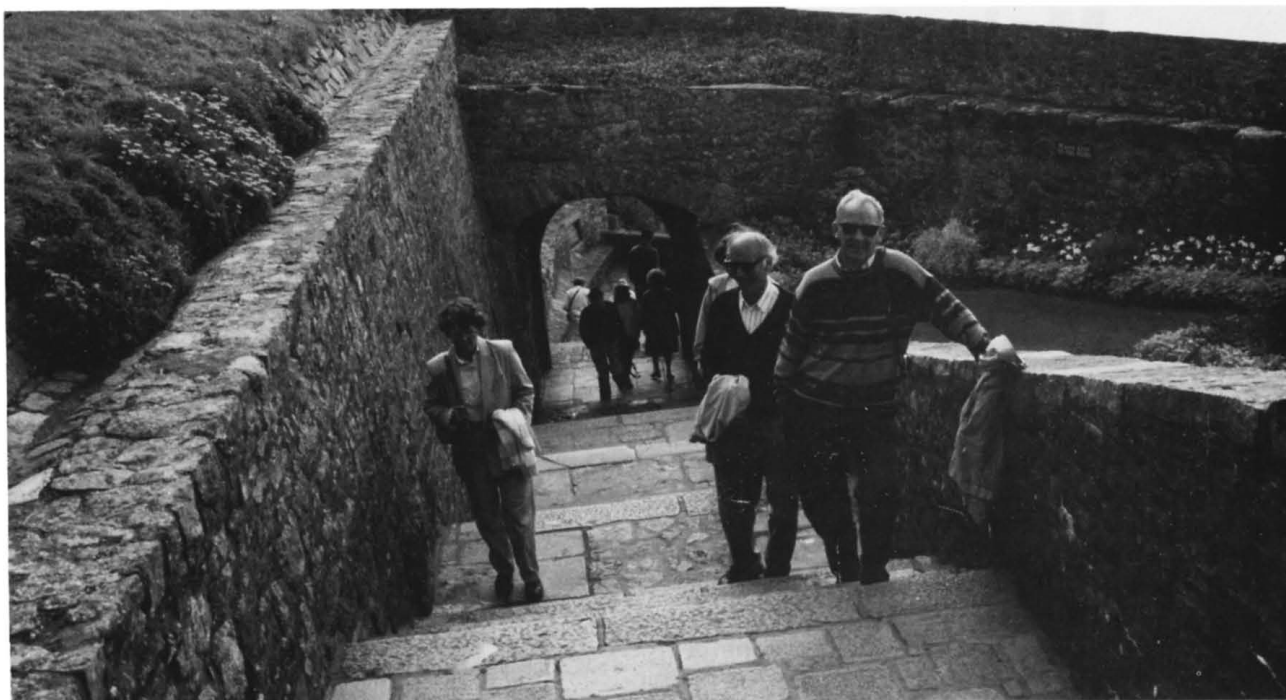
Sommeren var kommet, det var mandag og vi ruslet rundt i byen «St. Helier». Turister over alt, servicen var

overtatt av utlendinger. Øyboerne så vi lite til, heller ikke barn. Basarene synes jeg var imponerende, lekre utstillinger av friske varer, havets grøde blomstret formelig. Denne kvelden skulle vi prøve å finne et koselig spisested. Lettere sagt enn gjort, bli ikke sulten før kl. 19.00, da åpner de, men så lukker de igjen kl. 23.00. Ikke noe nattelig altså.

3. dag

Vi begynner å føle oss hjemme, vi vil utvide vår horisont. «The Bergen Group» velger sin uke guide-Marit og med demokratisk avstemning blir dagsturen vedtatt. Mot syd med buss til «Mt. Orgueil Castle». En spennende borg, med rik historie og levende scenerier i forskjellige rom. Vi skulle ha alt med før vi tok beina fatt. Nedenfor borgen mot vest var det en fasinerende båthavn, nå lå alle båtene på det tørre, tenk 10 meter mellom flo og fjære. Ingen sak med en kjøll inspeksjon der nei. Vi vandret til «Jersey pottery». Skam å melde trodde jeg det var et vanlig pottemakerverksted, men det var lekker kunst. Vi fikk nå med en souvenir. I timesvis vandret vi så langs stranden, over klippene, langs lekre boligstrøk, etter hvert full-lastet med fine steiner, men hjem kom vi. Om kvelden valgte vi en fiskerestaurant, hummeren var god den selv om den var liten.

4. dag

Vi tok drosje mot nord «St. John». Maxi-drosje er like billig som buss når vi er seks personer. Veiene er et kapittel for seg, akkurat nok plass til en bil, men drosjene kom seg frem. Vi reiste mot regnet, så da vi stod der på platået måtte vi bruke strandunderlaget som paraplyer, regntøyet lå hjemme i Bergen. Vi gav oss avsted inn i det ukjente. Fine spennende turstier, langs klipper og stup og «Djvelhulen». En fasinerende natur, hvor vi så fiskerne langs kysten trekke sine hummertegner. Djvelen selv fikk vi også møte, han var gått litt lengre inn i landet og stod i all sin uhyggelighet midt i en gjørme dam. Tenk Jersey klippene var overgrodd av bjørnebærkratt. Alle bærene var ikke modne, men nok til en smak. Marit ville nå tilbake neste år til rett tid for bjørnebær innhøstingen. Vel fremme ved «Greve De Lecq» spiste vi litt blant alle vepsene. Herfra tok vi drosje til «The Living Legend». Her fikk vi oppleve Jersey's tilblivelse og historie i lyd og bilder, så bar det videre til «Det Tyske Fjellhospital». Det gav skumle minner fra krigens dager. Jersey har tatt vare på alle sine krigsminner, lærerikt for den unge generasjon. Vi fikk forståelsen av øyas strategiske betydning gjennom tidene.

5. dag

Vi spaserte ved lavvann ut til Borgen som ligger utenfor havnebassenget i «St. Helier». Stor og imponerende, gammel men velholdt. Vi kom i land igjen før floen og tok buss videre til «St. Brelades Bay». Sommer og solbad på stranden. Marit våget nå en dukkert, men hun måtte nesten gå til Frankrike for å komme under.

6. dag

6. dag tok vi buss til «St. Queens Bay» på vest-siden av øya. Det blåste friskt og vi hadde en flere kilometer lang

sandstrand å rusle langs. En opplevelse å se brettseilerne i de skumhvite bølgene, at de våget. Nedlesset av nyplukket stein ankom «The Bergen Group» «Jersey Goldsmiths» og endelig traff vi ham som vi hadde reist så langt for å møte, Bergerac. Desverre i pappmasje, men med bil og gull omkring seg. Ikke engang svigerfaren «eks.» møtte vi. Vi så riktignok huset hans, men selv var han bortreist. Bilder fikk vi jo og gøy var det, men tenk Norges Kronprins var på Jersey samtidig som oss uten at vi ble invitert på te. Aller ferier har en ende. Lørdagen den 7. dagen var hviledag. Vi hadde brukt beina flittig, nå nøt vi solbad på stranden like nedenfor hotellet vårt. Om kvelden skulle bussen starte hjemturen vår. Jo, Jersey er anderledes, og det er enda mange utforskede huler og hemmelige drømmer som venter på neste ferietur.

Sissi

Malerfagets første kjendis

Det er historien om malersvennen som ble professor og ble likemann med fyrster og berømteter innen kunstens verden. Malerfaget har selvsagt hatt mange flinke lærlinger som har fått anledning til å utvikle sitt talent og endatil skaffet seg ry blant de mere sofistikerte kunstnerne.

I begynnelsen av 1800-tallet hadde Rogaland sin Lars Hertevig som gikk i malerlære hos Endre Dahl i Stavanger, litt senere i århundret hadde Hedmark Lars Jorde og Vestfold Anders C. Svarstad, som begge hadde gått i malerlære hos malermester Arne Fladager i Oslo. Men ingen av dem kom opp mot den første, malerlærlingen Johan Christian Clausen Dahl som kom i malerlære hos laugsmester Johan Georg Müller i Bergen. Malermester Müller bodde og hadde sitt malerwerksted i Kroken, like ved Mariakirken, et område som etter tradisjonen var håndverkernes område, selv om de på Müllers tid gjerne var litt lengre oppe i høyden. Nå var det helst embedsmenn og kjøpmenn som bodde i Øvregaten, mens håndverkerne og småhandlerne gjerne bodde i småhusene på Stølen og Fjeldet.

Men Johan G. Müller var bedre stilt enn de fleste andre malermestre på den tiden da han nærmest hadde en særstilling blant byens 10 andre malerwerksteder, med opptil 4 lærlinger på en gang. Müller hadde selv akademiutdannelse fra København og selv om han bare hadde gjennomført første avdeling, var det nok naturlig at den unge talentfulle tegnekyndige Johan C. Dahl ble plassert i lære hos ham. Müller var teatermaler og mye nyttet dekorasjonsmaler som malte store romdekorasjoner og sågar også portretter.

På denne tiden hadde Müller foruten sin egen sønn Hans Georg også Johan Dahls eldre bror Hans Henrich på lærekontrakt. Om Hans Henrich skal Müller ha uttalt: «han bliver ikke annet enn en alminnelig væggesmører», men både han og Müllers sønn fortsetter som mestre i malerlauget etter endt læreår og svennetid.

Johan C. Dahl ble tidlig oppdaget som tegneflink, han satt inne og tegnet alt han såg og over alt som egnet seg til å tegne på. Men da han kom fra fattige kår og hadde små muligheter til utdannelse var det nødvendig med hjelp utenfra. Han ble boende hos en av byens skolebestyrere som ville hjelpe ham frem til prest eller lærer, men også han så at det var innen tegning og maling han hadde sitt hjerte og sine muligheter, derfor ble han også satt i malerlære. Dahl selv hadde vel også sine tanker om fremtiden, men han har selv uttalt at han ikke kjente til annen vei til malerkunsten enn gjennom malerfaget, selv om det var mulig å bli elev ved Det Kongelige Skildre- Billedhugger- og Bygnings-Academie i København på direkten, slik som hans seks år eldre samtidige ungdom fra Bergen, Johan Gørbitz, gjorde. Men dette kjente vel ikke Dahl til.

Johan Gørbitz regnes som en av Norges første «frie kunstner» mens det ved Dahl regnes som skillet i malerfaget mellom kunsthåndverk og bygningshåndverk.

Allerede før Dahl kom i malerlære hadde han fått to

J. C. Dahls svennestykke, fargelagt tegning, 1809.

månders tegne undervisning av den svenske skolemannen Anders S. Porath som drev skole i Bergen på den tiden. Senere under Dahls tid som sven i Bergen drev han selv tegneundervisning for andre håndverkslærlinger på den såkalte «Søndagsskolen» en skole som Porath hadde vært en av initiativtagerne til.

Johan C. Dahl utførte sitt svennestykke hos Oldermannen i malerlauget, Rasmus Fed. Flindt i 1809. Dette svennestykket er av kunstjennere sammenlignet med andre malerlærlingers svenneprøver fra samme tid. Mads Ludvigsen som hadde utstått sin læretid hos Müller et år før Dahl har samme motiv på sin prøve som Dahl. Den gang var oppgaven å tegne etter et forbilde som skulle forstørres eller forminskes i en gitt målestokk og alle detaljer var viktige å få med.

Motivet en kvinneskikkelse som lener seg til et anker, og som holder en fugl i hånden. Det heter i sammenligningen at det er forbausende liten forskjell på disse to prøver, men Dahl har gitt kvinneskikkelsen litt mere plastisk uformning, særlig hodet og den nakne overkropp er litt bedre, men ikke særlig bedre enn svært mange andre svenneprøver fra andre malerlærlinger fra samme tidsrom.

Men som påfølgende forklaring får vi at det ikke var som figurmaler, men som landskapsmaler han vant sitt ry. Og der er her man oppdager den gryende kunstner ved at han har gitt sin prøve et lite tillegg ved å tegne inn noen trær og en liten husklynge, og man skimter en

liten tremastet båt langt inne i bildet, mens Ludvigsen har holdt seg strengt til forbildet.

Johan C. Dahls læretid hos Müller varte fra påsketid 1803 til påsketid 1809, da han avla svenneprøve. Han sto kun kort tid som svenn hos sin læremester, men han var en kort tid mestersvenn eller forstander for malermester Flindts enke, da hennes mann døde like etter at Dahl hadde avlagt sin svenneprøve hos ham. I 1811 får han utstedt sitt lærebrev som er undertegnet av Müller, idet han overtok som Oldermann etter Flindt.

«Aar 1811 den 11. July fremstod svenden Johan C. Dahl begiærende et Lovlig Lerebrev, da hans bestemmelse var til videre forfremmelse i Proffessionen og

Odda-glimt

Joda, vi var der vi «gutta fra Nils Paulsen» i Odda midt på 1950-tallet. Det var Kalle, «Åndien», «Sanger Hanssen», Edvin, Knut, «Majoren og Bjarnen, muligens noen andre. Ja, og så «lille meg». Først var vi i Tyssedal og malte STORHOTELLET som det het, derinne bodde vi i brakkelag, sammen med østlendinger, rørleggere og annet folk. Det kom båter til Tyssedal fra Spaniens land, og de var lastet med Nitrit, i tillegg til smuglersprit, hele 96%. Tollereren gikk av vakt kl. 11.30, først kl. 12.00 kom vaktavløseren syklende fra Odda, så det halvtimes intervallet var nok til at vi halte i land 96% sprit, i tomme FENOM 3 liters spann. Og *da* ble det fest, oh boy!

Men til Odda. Vi malte bl.a. det nye sykehuset i Odda i 1956, og der var vi ovenfor nevnte kanaljer. På sykehuset hadde de en portør som vi fixet «rompesprit» av, han var en grei mann, ikke tvil herom.

En søndag morgen skulle vi på «overtidsarbeid» vi får si det som det var til. Fyllesjuka var vi alle, de luxe. Så anmoder vi Anton «Sanger Hanssen» om at han måtte gå bort til portør Liland å fixe en flaske «Rompesprit» slik at vi kom i overflatestilling igjen, og Anton skar avgårde til Liland. Det varte og rakk, ingen Anton kom tilbake, og vi bannet og tørstet.

– Den helvedes Antonen, nå har han sikkert satt seg til å skjenke seg sjøl, og lignende utsagn kom vi med.

Plutselig etter en times tid, der kommer Anton med en flaske i hånden, likbleik.

– Hva er det med deg Anton, spurte Knuten, du er så bleik?

– Jau, nå ska dokker høre, då eg kom inn te Lilaen så holdt han på å vaske den 150 kilos tunge fiskemannen i Odda, han dauet i natt å lå lik derinne, så eg besvimte å deiste rett i gålve, og når eg våknet så lo Lilaen så jævlig å meg at eg fikk en flaske a han me en gang.

Så selv i sådanne stunder sto lykken de kjekke bi.

Svennebrevet

Jeg avla mitt Svennebrevprøve på Odda Sykehus, og den dagen jeg ble bedømt skjenket jeg komiteen etter bedømmelsen meget, og svært duelig. Men, dagen etter

Kunsten at reise til København, hvilket og af mig underteignede blev utstedt med Amtets Segl og Bisidderne hver 2m 12sk, til Fattigbøssen 8s.»

Etter dette måtte Flindts enke skaffe seg ny mester-svenn og Johan Dahl er tapt for det bergenske maler-håndverk. Nå var han på vei ut i Europa for å skaffe både seg selv og sitt land ry som en av Europas fremste landskapsmalere, og ble «Bergens stolthed, Norges Hæder». Malersvennen som ble professor har også på sin måte vært med på å gi vårt fag en aldri så liten ære, sett i laugshistorisk sammenheng i alle fall.

M. L.

hadde jeg enda 3 flasker Brandy Special, og på jobb den dagen ble det nå så-som-så med det praktiske akkordarbeid. Vi begynte å «fyre» kl. 07.30 sånn pålag, iført malerklær, må vite, vi var da på jobb.

Etter noen timer sto Kallemann og Anton og diskuterte et problem så fillene føk. Anton understreket hva han mente med å pikke Kalle i brystet, hvorpå sistnevnte tok bakoverhaling, føyk på rævva og rett ned i et 15 liters Odicospann, så hvitmalingen skvatt oppetter vegger og tak. Ja, ja, vi stippet av bakenden til Kalle, siden flikket vi vegger og tak.

Litt etterpå sa Kalle at han skulle i kjelleren og hente ca. 30 spannlokk som lå igjen dernede på betonggulvet, og han var ikke kommet nedover trappen før Knuten fikk en idé:

– Nå legger jeg meg på magen på gulet, og så løper du Karstein ned i kjelleren etter Kalle (han hadde arbeidet i Røde Kors Hjelpekors i unge år) og sier at jeg har fått fylleslag.

Joda, jeg løp nedi kjelleren og der kommer Kalle i mot meg med digre fang blikkspannlokk under armene:

– Kalle, Kalle, du må koma opp, Knuten har fenge fydleslag! PANG! sa det, Kalle slapp lokkene i gulvet, så jeg selv hoppet av skrekk. Kallemann opp, der lå Knut på magen, helt urørlig. Kallemann bort og røsket i Knuten og sa:

– Knutemann, du må kje dø, du e for ung te å dø!

Men Knuten var urørlig, og Kalle messet om at Knuten ikke måtte daue, han var for ung til det. Men så kom Kalle til å røske i Knuten slik at han kitlet han, og da beveget Knut seg, men da sa Kalle:

– Nei, Knuten e kje dø, han har bare fått æppelæppski!

Det var den gang, det, men ikke nå.....

En ærbødig krønike om «Den Glade Maler»

«Det var engang...» slik begynte Asbjørnsen og Moe alle sine eventyr i gammel tid, og alle, både voksne og barn, likte å høre om disse fantastiske folkeeventyrene, som alle hadde sin rot i sagn og syn, overtro, tro på tusser og troll i skogene, og ikke minst, tidtrøyte for bondeættene som ikke var ødelagt av fjernsyn og annet folkefordummende.

Min salige far hadde en enda saligere onkel ute på Lindås som hette Anders Spjeldnæs, han var født i 1865 og da jeg var liten skremte han Anders oss ungene med sine egne eventyr fra «Spjeldnæsskogene», vi ble mørkeredde av dette, må vite, men akk så spennende! Anders fikk til slutt Kongens Fortjenestemedalje for sine samlinger av Syn og Sagn fra gammelt av, og i dag har jeg hans beretninger om dette på bånd, noe jeg har fått avspilt fra Universitetet i Bergen.

Som et lite intermezzo til det etterfølgende i denne artikkel, skal jeg nevne en av Anders sine beretninger, det er om gammel frierskikk i Nordhordland.

Joda, en bygdekar hadde sett seg ut en jente han ble forlipt i, han kunne tenke seg ekteskap med denne frille, hun hadde de samme tanker om ham. Men, dengang rådde jentas foreldre over «Godjenta» så frieren måtte også ha løyve fra dem. Så skulle frieriet starte. Bondekaren kledde seg i finstasen en lørdagsettermiddag. Tok med seg en halv flaske Rosenlikør og et kalvskinn, og ruslet i vei til jentas tun. Først overleverte han kalvskinnnet til jentas mor, så satte alle seg til bords der både mat og Rosenlikør ble fortært. Om natten fikk frieren sove her på garden, og om morgenen, etter frukosten, skulle frieren rusle hjemover igjen. Da var det det berømte springende punktet kom: Dersom han fikk kalveskinnnet med seg igjen, burde han ikke vise seg mer *der* i gården, men dersom jentas mor beholdt skinnnet, var det duket for ekteskap.

Nåvel, konfrontert med dagens diskotekmøte blant ungdommen, samboerskap, eller annonser i Aktuell Rapport, så må vi vel si at det var en stilig og ærbar frierferd de gamle i Nordhordland kunne oppvise.

Men fra kalveskinn til vårt eget skinn. For ikke for fjern fortid var det blant malerfagets utøvere et persongalleri som man skal lete lenge etter for å finne maken til i sju prestegjeld. I tidligere skriftlige beretninger har jeg nevnt noen av de gamle malere som det «var noe med» og de utnavns nevning endel av disse var innehavere av. Selv i 1950 årene levde og arbeidet noen få av de jeg vil nevne litt om, og det var ikke helt fritt at jeg selv både kjøpte øl til dem, og drakk også sammen med dem, tvi vøre!

Noen av disse jeg ikke selv arbeidet med, møtte jeg på de såkalte folkerestaurantene på lønningdagene, det var «Øllebussen», «Metropol», «Børsen», «Vågen», «Victoria», «Kafe Midnatsol» og «Torkildsens Restaurant» på Strandkaien, for å ha nevnt de viktigste, de er nesten alle borte nå. Mesteparten av det jeg skal ta for

meg her, har jeg blitt tilkjennegitt i muntlige overleveringer av «Den gamle» som jeg arbeidet med tidlig på 1950 tallet. Heldigvis, jeg blir aldri ferdig med disse farne personene, deres liv og virke er så interessante at selv de jeg bare har hørt om, står for meg så levende, som om jeg ser akkurat hvordan de måtte ha sett ut, såvel kroppslig som i klesveien, historiene gjør seg bedre da.

Det er bare å konstatere at det var mye drikking på arbeidsplassene før i tiden, det vet vi alle, og malerne påstos å være de som drakk mest, nåja, murerne var visstnok like ille, men de hadde en forklaring, de måtte drikke øl på arbeidet fordi de fikk så mye sand- og sementstøv i halsen, og *det* var jo en kjekk unnskyldning! Malere skyldte på terpentinen...

Men, så over til «Dagens tekst». Først skal jeg nevne litt om «Pipalausen», dvs. det er «Pipalausén junior» jeg kjente, selve «Pipalausen» var senior, og han var død lenge før jeg kom til.

Pipalausen

Navnet «Pipalausen» fikk den salige fordi hans arbeidskamerater engang, på et bygg, tok fatt i mannen, lå

han på rygg og «tok ut pipen» på han. (Pipen er et Vest-Norsk uttrykk for det riksnorske «Pikken»). Så viste det seg at han hadde så liten «Pip» at han ble kalt for «Pipalausen». Nå arvet sønnen dette navnet, men ingen turde å si det direkte til junior, og *han* var det visstnok ingen som hadde «mønstreet» (kan hende fruen).

Sakken

Sakken ble han kalt som en forkortelse for etternavnet. Sakken hadde alltid stålsparkelen på seg, hverdag som søndag: – Får eg en jobb, så kan eg begynne med en gang, sa han, og som alle vet, godt begynt er halvt fullendt. Sakken var forlovet i 7 år med Rakel, da gjorde hun det slutt. Så var det det at Sakken var meget nøye på allting. Kom han på bygg, var han snar til å feste lapper over spikerne vi hengte «gå-til-arbeidstøyet-på». Formann stod det på en lapp, Knut, Siggen osv. på de andre, tysk orden må en si. Sakken hadde også fargede lapper på seg som han delte ut til arbeidskameratene. En fikk rød, en gul, grønn, blå osv. osv. Skulle Sakken snakke med noen var det prosedyre på dette. Sakken tok opp og viste sitt kort til den han skulle snakke med. Så måtte denne ta opp sitt kort og vise Sakken det, *da* kunne samtalen begynne. Engang tok Sakken frem kortet, viste det til Siggen som han skulle snakke med.

– Nei, faen Sakken, eg har glømt kortet mitt heme.

– Ta de me deg i måren Siggen, eg ska snakke med deg! svarte Sakken. (Han hadde vel i dag fått seg jobb i E-Staben i Oslo De Hemmlige Tjenester).

Bruggommen

Navnet Bruggommen fikk han, etter som det ble fortalt, fordi han giftet seg en lørdag for lenge siden. Mandagen etter bryllupsfeiringen møtte han på jobb, iført Flosshatt og smoking, og ikke alt for edru, må vite, og dermed fikk han navn etter omstendigheter.

Parafin-Frantzen

Om Parafin-Frantzen gikk det mange historier. Noen av dem er disse. Frantzen hadde en såkalt «kjellerbedrift» i ordets rette betydning idet han hadde verksted i en kjeller i Magnus Barfotsgate. Derinne, i en krok, hadde han rigget seg til med noen silde- og eplekasser som kontorinnredning, og der skrev han såvel regninger (med kopiblyant) som lønnsliste(r). Parafin-Frantzen var også meget «fornem» og ville ha style som man sier. Engang hadde han kun en mann ansatt, det var Wilhelm Sjursen. Om fredag var det utlønning. Da måtte «Sjursen» møte på verkstedet kl. 17.00 for å få lønnen sin. Han kom, fikk beskjed om å sette seg ned å vente til meisteren hadde skrevet ut lønnslisten. Da så var gjort, ser han over til «Sjursen» og roper:

– Vørsågod, neste mann!

Så skulle Parafin-Frantzen til Nesttun Traverbane en søndag, han var interessert i hesteløp. Hans fornemhet gjorde at han gikk med hvite gamasjer, celluloidsnipp og sortkledd, men han var så forlegen med penger at han ikke hadde råd til å reise med bussen, han gikk fra

byen og til Nesttun. I det han, og alle andre, ser på at løpet skal starte, kommer en stemme i høytaleren:

– Eier av bil nummer O-302 må være vennlig å flytte bilen da den sperrer inngangen!

Da strekker Parafin-Frantzen seg over celluloidsnippen og roper tilbake:

– Hvilket nummer!?

Til slutt bare for å nevne en liten sak til, han kunne jo ikke engelsk, men var likefullt observert i parken ved Johanneskirken idet han leste «TIMES», haken med det var at han hadde avisen opp/ned når han leste.

Den glade

«Den Glade» ble han kalt, og han var glad alltid, tørstig og fattig var han likemed ... alltid. Det som vi idag kaller for «gamle teknikker» var for «Den Glade» helt hverdagslige arbeidsmetoder, han var helt unik fagmann på årdring bl.a. var det sagt. For noen flasker Bayerøl (det var Bayer som var ølet for de gamle og ikke Pilsen) så årdret han en stor eller liten dør. Men, han var jo spesiell, engang skulle han male et soverom i Kong Oscarsgate. «Amen» stod i veien for ham, syntes han, så han demonterte «Åmen» og bar han til skraphandleren, solgte den der og kjøpte øl for pengene. Altså: Alltid toppfagmann, alltid glad og smilende, og alltid fattig og tørst, *det* var «Den Glade», som heller ikke sløste med pengene, men heller kjøpte øl for dem.

Hurra-på-sjøen

Utnavnet HURRA PÅ SJØEN fikk han da han var med og malte en båt før i tiden. Det var slik dengang at alle som hadde arbeidet med båten fikk være med på båtens prøvetur. Ombord der ble folket bevertet med såvel tørt som vått, og den karen vi her omtaler hadde fått i seg mer av det våte enn det tørre. Da så båten klappet til kai, etter prøveturen, stakk karen hodet sitt ut av en ventil og ropte: HURRA PÅ SJØEN!

Advokaten

Fritjof Monsen ble kalt advokaten og han var i mange år Nilsemann sin «håndgagne lagbas. Etter som jeg nå erindrer malte Fritjoffen på et advokatkontor, som var

tomt for advokat da, mens telefonen ringte. Fritjoffen tok den og presenterte seg som advokat men i samtalen løp sa han til ringeren at han hadde vært advokat men fordi han var «stripete» under krigen hadde han mistet løyvet sitt. Da jeg arbeidet sammen med Fritjof lenge er der så mange historier om ham som kunne fortelles, problemet er at det er så uhyre mange ting at det nesten ingen ende vil ta, han krever en hel bok alene. Men en sak. Vi malte på noen boligblokker på Slettebakken i 1952–53. Fritjof gikk på byggelederen for at vi skulle ha kranspenger, det var kr. 10,- eller 15,- pr. mann, en fikk noe øl for så store penger, dengang. Men kranspenger fikk vi ikke. Da tok Fritjof og «kledde ut en Fillemann» i malerhabitt, tok et rep om halsen på figuren og hengte den opp i den ene blokks gavel. En vaktmester i en annen blokk så dette synet, ringte politen om at en maler hadde hengt seg i Slettebakksvei 100. Så hørte vi plutselig sirener fra en gammel «Grønn Svartemarje» kom i iltempo (trolig 50/60 kms fart som var mye da). Polisene løp inn i blokken for å ta ned den hengte. Men da polisene fikk syn for øye og historien bak den berettet, da lo de hjertelig. Eksperimentet ble gjentatt dagen derpå, men da polisene da kom til så lo de ikke mye. Fritjof fikk tydelig vink om at enda engang så måtte han følge med til Allehelgensgate.

Ole Dale

Ole Dale hadde ikke noe spesielt utnavn, det hendte vi kalte ham for Ole Kapon, men dette var fordi han og Kallemann Paulsen hadde sitt doméne i Bredsgården hvor Paulsen hadde kontor og lager, og Ole hadde en eplekasse han satt på når han og Kalle «spleiste» akkevitten på lønnsdagene. Det hendte de trakk opp i stallen til Jacoppen også når det var kaldt, og dette har jeg

fortalt om tidligere, altså livet i Stallen til Jacob. Ole var så liten at vi ertet ham med at han skulle anlegge sak mot Bergen Kommune fordi de hadde bygget fortauene helt opp i ræven på ham. Engang da hans meister Nils Paulsen hadde lite arbeid, fikk Ole oppsigelse. Men Ole møtte frem på jobb han, som før. Nils protesterte, sies det:

– Du e jo oppsagt Ole, sa han.

– Nei, eg slutter fan ikkje eg, og dermed ble han der.

Ja ja, tidene endrer seg. Duverden, her var flere, mange flere. Vi hadde «Blåen», «Mannaen», «Fausken» og flere. Det ville ta for mye spaltmillimetre å ta alt med her.

Tilbake til innledningen. Jeg tror at alle tilhørende en folke- eller faggruppe, gammel som ung, liker å bli påminnet historier om folk og hendelse fra en eldre tid. Vi som påbegynte vår fagkarriere i 1940 og 1950 årene må vel synes å tilhøre «Den eldre garde» for dem som kom etter oss, og vi bør overlevere det vi vet fra tidligere til dem som er etter, det er ikke så viktig at alle historiene er pinlig korrekte, historiene bør være sann i grunnlaget, og så blir de bare bedre og bedre etter som overleveringene fortsetter. Mange av historiene om de gamle er ikke alltid så god å skrive ned, det er ofte best med den muntlige overlevering, det er noe med kroppspråk, fortellerkunst o.a. hos dem som formidler, og denne igjen må ha innfølingsevne.

I dag er det ikke mulig å frembringe slike originaliteter som vi eldre fikk oppleve. Til det har fjernsyn, datamaskiner, jappetid og seg-selv-nærmest-nok holdning ødelagt mulighetene for. Nå skal vi studere «Hvordan bli en bedre bedrift»

Og da gikk det meste galt.

Karstein

Rectum

En stril fikk hemorroider og reiste til Bergen for å oppsøke lege. Strilen ble undersøkt og fikk en resept på piller. På etiketten sto det:

– TAES 2 ganger DAGLIG I RECTUM.

14 dager etterpå reiste strilen til Bergen, han oppsøkte legen og sa:

– Du doktor, desse pillarane eg fekk hjå deg va nåke jævla skit. Eg kunne lika godt kjørt dei inn i rævva!

På post

På Fisketorget i Bergen kan det være skummelt nattestider, med løse eksistenser av begge kjønn som speider etter såvel økonomisk som kjønnslig utbytte.

Sent en høstkveld gikk en mann med briller frem og tilbake, frem og tilbake, på Fisketorget og Strandkaien.

Plutselig stoppet han, tok frem «snurrebassen», tok brillene av og satte nedpå og sa:

– No kan du te helsike kikke etter høne sjøl. Eg e lei!

Non Cuivis Homini Contingit Adire Bergensis

Anno Domini 92 var det året da penturene i Bjørgvin hadde den glede å påvirke det gamle ordtak nevnt over, ved å stille til århundredets gilde for seg selv og sine laugsbrødre. Landets eldste og eneste penturlaug anført av general Je-Ce (av noen kalt jess sør) som nå hadde styrt lauket på andre året, samlet hele landets penturer til ting og gilde midt i Bjørgvins sentrale beliggenhet.

I et år halvannet hadde penturene i Bjørgvin planlagt og ordnet for den store tingdagen da gildet i Haakons gildehall på Holmen. Og man begynte tidlig da vissheten om at begynnelsen er den viktigste del av arbeidet.

I Rikslauget var det Bragernes-Sjur som styrte, og han var ættet fra Horda-Lothe og var således en velkommen gjest i Bjørgvin. Med seg i sitt råd hadde han dette året Simon pentur og Andreas Klave fra Kristiania, Svein fra Rosenes by, Arnfinn fra Lille-Loochammer, Trønder-Arve og Arnulf fra Bestemorenga nord i landet.

Men før general Je-Ce og bjørgvinpenturene kunne ta imot sine amtsbrødre fra resten av landet var det travle dager og netter med alle slags forberedelser. Og nåde den som ble stående som et annet Buridansesel ved en slik anledning. For penturene kom fra alle kanter av landet med langskip av alle slag, både til lands, til vanns og sågar i luften. Derfor måtte det være bjørgvinpenturer i alle havner for å lede sine langveisfarende til rett borg. Svært mange hadde frillene sine med seg og aldri før har det vært samlet så mange penturer og penturfriller på en gang i Bjørgvin, noensinne.

Til ting og gildeforberedelsene hadde general Je-Ce sørget for god assistanse fra de gamle penturene som hadde erfaring fra det store penturgildet i Osbygde i 82. Tilmed frillene deres hadde han innkalt. Og det var nok å gjøre. Generalen dirigerte sine våpendragere med myndig røst, med rapportplikt både over det som var gjort og det som ikke kom til å bli gjort.

Egill Møhlen og Bartholomagnus fikk i oppdrag å ordne både med musikanter og tidtrøyte for frillene og frillenes barn. Til dette trengtes både langskip, mat og drikke og endatil noen jøglere for barnas skyld.

Frillene ble sendt til havnen for å se på havets dyr og udyr ute på Nordneset. Etterpå fikk de en roligere stund på det gamle Bjørgvin hvor bakeren hadde sørget for enskillings boller og varm svartdrikk. Frillebarna ble først sendt til jøglernes scene.

Lars Holmen i Os fikk det ærefulle oppdrag å sørge for at gjestene fikk den velkomst de fortjente både ved havnen da de steg i land og senere i varmestuen da alle var samlet, og at de fikk fukte sine struper og lette sitt hjerte med både valgte og velvalgte ord. Og mye heder og gull ble bjørgvinbispenturet til del akkurat da. Karstein Stene skulle også være med, men hadde fått det

travelt og var strøken til Svalbard og kunne ikke komme tilbake før isen var brånet oppe i Nordishavet.

O'Paul II som hadde vært høvding ved et tidligere ting og gilde, ville helst ha med det store blotet i gildehallen å gjøre. Dette hadde han vært med på før, men fikk hjelp av Kaare Hell som skulle sørge for å holde styr på alle, både de trengte og de taletrengte.

O'Paul II fikk det travelt med å smake på alle retter som skulle serveres og han måtte sørge for at tønnene var fylt opp med det som smakte best. Og de måtte både plassere og omplassere gjestene ved de rette bord, alt etter rang og velvilje. Sånt kan ikke overlates til ukyndige.

Og general Je-Ce var opptatt med å overvåke at det ble gjort både det som skulle gjøres og det som ikke skulle gjøres. Han var ellers opptatt av hvilke alvorsord han skulle finne på å si, for en sådan stund som denne i Haakons gildehall ville det bli mange år til neste gang. Derfor visste han at det gjaldt å vise varsomhet i sitt ordvalg, for et klokt menneske skjuler det han vet, men dårers hjerte roper ut sin dårskap.

Det ble travle uker og måneder for general Je-Ce og hans hjelpere, men de som ikke var med på gildeforberedelsene denne gang skal ikke fortvile, for tidligere ble det alltid sagt at «Den har levd lykkelig som har levd ubemerket». Og kjeft får de heller ikke.

På tinget hadde alt gått rolig for seg, det ble ikke nødvendig å rasle med sablene, selv etter at Lennart af Svea hadde redegjort for kompetansens tilstand blant penturene. Han fikk endatil flere skillinger å kompentere med.

Bragernes-Sjur fikk fortsette som høvding omtrent med samme mannskap, men Trønder-Arve ville gi seg for han hadde vært med alt for lenge, dessuten hadde han nye planer for alle laugsmennene i Nidaros og ville få det travelt nok med det. Og siden Arnulf fra Bestemorenga ville gi seg enda han ikke hadde vært med lenge, ville gulvmennene ha en av sine med, rundt rikshøvdingens bord.

Men det merkelige skjedde at da det skulle velges inn nye menn, hadde det seg slik at Bjørgvinpenturene både ville og ikke ville ha sin egen Gulv-Halvdan med i rikslaugets styring. Men han seiret til sist. Det hadde seg slik at penturene og tapetsermennene i Bjørgvin hadde fylket seg i to leire over flere decennier, og hadde nå omsider enes om å gå sammen i en fylking, for det hadde de gjort i Kristiania og. Men det var litt uvant for penturene fra Bjørgvin å velge en av tapetsermennene som sin egen.

I Bjørgvinpenturenes eget styre hadde general Je-Ce hatt rolige og gode arbeidsforhold, men han styrte godt, for dem han hadde med seg, hadde enten lang

fartstid, som Gullbrand og Bjarne Oll, mens de nye hadde vært med før, både Egill Møhlen og Michelar-neco. Det var bare Tore Hund fra Ask og Einar Tam-barstien som ikke hadde erfaring fra det runde bord.

Det mange venter på er om general Je-Ce vil ta nye år eller la seg detronisere. Spørsmålet meldte seg også om hvem som var skikket til å ta over, for ett er sikkert, at det er bedre med en vis narr enn en tåpelig vis. Det kan bli vanskelig å finne den rette, for blant hundre som grubler blir det bare en tenker. Men dette kan ikke

skalden få med her for han prøver å være kortfattet, men ble visst dunkel.

Etter at general Je-Ce hadde sendt alle landets pen-turdelegater hjem igjen, rik på visdom og opplevelser, meldte tanken på alle dem som ikke kom til Bjørgvin i 92, med den evige sannhet NON CUIVIS HOMINI CONTINGIT ADIRE BERGENSIS, det er ikke alle forunt å komme til Bergen.

M. L.

Jubileumsfest og landsmøte er en fornøyelse, men også hardt arbeid.

Feskomiteen sto for planlegging og gjennomføring, mens Liv utførte skrivearbeidet og utsending. Det ble ikke lite papir.

**Vi i MAL ønsker alle medlemmer
av maler- og byggtapetsermestrenes forening,
Bergen et godt nyttår og takker
for samarbeidet i 1992**

**Malermestrenes
Andelslag - MAL**

Soga um svartedauen anno domino 1292

Svartedauen kom til kongeriket for lenge sida, ja, i manns minne og uminne kunne hver og en som pjusket uti faget hvor man nørte opp kjelen for å brønne Tjære og leske kalk så fintfolk og ramp kunne få slike gilde husvegger, erindre at det hadde vært uår i landet, kornet råtnet på staur og i lader, og tjærebrierne hadde bare barkebrød å fø seg og frillene sine med, tvi vøre for som det hadde barket seg til.

Konung Harald og dronninga borte i Vika hadde fare med langskip og svære himmelfugler til Hålogalandsriket dette året som vi nå hadde kommet i, og dette tok jo oppmerksomheten bort fra almuen slik at de glemte sulten sin, ja, barna til Tjærebrierne i Bjørgvinland var så utarma at de gikk enda med knebukser kor man så både strømpebånd og det de måtte ha av underbukser, som Tjærefrillene hadde spøtet sammen mens mennene lesket på kalken sin. I året 1292 hadde en kar i Vika funnet på noe skattetriks, gu'bedre, det var noe om en delingsmodell, og dette fikk Tjærebrierne til å kaldflire, han Sigbjørn trodde her var noe å dele på, men «Da fikk fanden fordi han ikke kjente sine pappenheimere».

Tjærebrierne fylket seg tid om annen i Laugstova som lå nedi Veita, her var det etegilde, men drikkegilde, som før i tida, var det mest slutt på etterat Jan Sørifrå, rådde høvdingegrunden, men ikke for det, man kunne godt komme med ukvemsord og svovelpreik til hverandre likevel, her var så mange ordhage folk i flokken, og fyndorda fauk over bordet mang en gang, må vite.

En gang slik nedi laugsborga i Veita, kom her eingang ein kar fra Sveariket han hadde sett seg føre å lære Tjærebrierne å få noen skillinger utav det de gjorde for bermen uti leidangen, han nytta slike gilde ord, den karen, han snakka om noe som han kalte for «bedrift», ja han gikk så langt at han snakket om En Bedre Bedrift, og dermed kvakk allemann, hva var nå dette for noe, tru? Men da Ole Brummebasse trodde at man skulle Tjære- og kalke «for å ha det gøy» da fattet allemann at det hele bare var morro, det var altså ikke noe å ta på vei for at man skulle tjære og kalke til folket, bare man hadde det morro og nå demret det for alle at den som hadde det mest gøy var Ole Brummebasse. Ole Brummebasse ble av og til kalt for Papegøyen fordi han var en møteplager, han tok ordet i tide og utide, og dersom en tjærebrier kommenterte dette, måtte Ole kommentere kommentarene, det var altså ikke mannemål å høre i lagesalen når slik folk skulle si det meste, og mere til, og ende litt til. Jan Sørifrå var en gild høvdedsmann, han hadde klubbe, han, og den dengte han i bordet titt og ofte, ikke rart med den uregjerlige flokken han var satt til å gjete, og er ikke klubben knust, så hamrer han den dag i dag.

Anno Domino 1292 fikk vi inn i laugset noen framandkarar, det var disse som kunne lage jordgulvene i alle borger slette og fine, så de tygget skrå og snus, kunne spytte rett nedpå, noe som også ble gjort, de arbeidet så billig disse karene at gulvene var ikke mere verdt enn å spytte på.

En av disse framandkarene var en vill råtass ute fra Strilelandet og hette Øystein Strilfostre. Han reiste til Konungens slott for å klage på de andre som var Tjærebriere, og i hans følge til Vika hadde han med seg en kar som var konfirmert for lenge siden. Jan Sørifrå tykte ille om denne reisa, og slo klubben i bordet så kvistene føyk, kan du skjønne. Det fikk da være måte på å være seg selv nærmest, mente nå Jan Sørifrå, og dette tykte Tjærebrierflokken godt om.

Det var lenge siden man hadde hørt ulingen fra en kar som ble kalt for Askøys Trompet, han rørte Tjære og kalkvelling uti Askøens grender, men nå kom han sjelden fordi han ikke lenger ville bli våt på beina, han ville vente til det kom en gangbro fra Askøens Grender til Bjørgvin, der selve gildekarene bodde. Askøys Trompet så ofte mot Bjørgvin, det var der han huet seg best, og engang slik, når han så gangbroen komme, kvad han:

Du skjønne land som viser mig
Et vidstrakt himmelvælv
Mens skov og enge pryde dig
Langs fjord og sund og elv
Tilgiv en fræmmed at han ei
Paa lange vandrings vei
Kan nogen glæde finde her
Han sorgen med sig bær

Og da trodde Askøys Trompet at sorgen over de dårlige priser på Kalk og Tjære måtte bæres med seg

over broen til Bjørgvin, det han ikke visste var at sorgen var større derinne, men mer om det neste år.

I Anno Domingo 1292 var det noen fra tjæreflokken som viste særdeles godt ganglage, de kunne gå på hva som helst, bare de fikk gjøre ferden gratis, så og si, noen gikk rett og slett på tryne, og andre staket klar gangsti mot Asylet, tvi vøre, skulle mene det gikk for seg borte i Bjørgvinlandet. Tjærebrikerne holdt seg noenlunde reinslige, mens folk flest har en skittrand under neglene, var Tjærebrikerne fri for dette, fordi de alle sammen beit neglene av, helt ned og litt til, så de var alltid så reine under neglene.

Men om du nå er en ukjent leser, skal vi innvie deg i liv & levnet om nogen der drev med Tjære og kalk i Bjørgvin Anno Domino 1292.

JAN SØRIFRÅ

- Ja, så ble jeg kalt, innleder Jan Sørifrå, for fra Sør kommer uværet, og du vet jo det redaktør, at jeg kan være temmelig uvorren i kjeften, og slå hårdt med klubben, ja, det er vel klubbo det heter der ute i Lindås?

- Takk, ingen insuinasjoner om vakre dialekter takk.

- Har dere hatt noen bedre høvding enn meg, spør Jan Sørifrå og lar tungen gli langs leppene, som *bare* han kan det.

- Nei, ikke som jeg vet, sier jeg, men så er jeg ikke så gammel heller.

- Men se nå her, datamaskiner, oppmåler og kontordame, hva har ikke jeg klart? Og dertil har jeg så mye arbeid som jeg bare klarer å rane til meg, selv om noen av dere karpylanter står i mot.

- Hva kalte du kveget?

- Karpylanter, det er et latinsk ord for tullpeiser, som igjen betyr i klartekst at dere er noen galninger når dere sitter med kulepenn og kuleramme.

- Å, såpass, sier jeg, tja jeg tenkte nå ...

- Tenke du! Å nei, jeg kjenner alle lusene på gangen, her skal jeg til på Hospitalet og så kommer der noen frekkaser for å kibbe meg ut, lure rever er dere, og timeprisene er ikke verdt noe.

- Jammen, devalueringen da?

- Devaluer meg på mandag, sier Jan Sørifrå (mandagene er hans verste)

- Men som hovedhøvding Jan skulle vel vi undersåttene dine ha slik age for deg at vi lot deg får jobber i søkk og kav?

- Ka seier du!! Søkk borte i natten, det blir de fleste anbud for meg, her sitter jeg med gjæterstaven min, som en hyrde så og si, og så kommer både den ene og andre og stikker kjepper i anbudshjulet for meg, fy fanken for en lei gjeng!

- Men du frister vel på igjen som høvding noen år til, prøver jeg.

- Er du gal!! Ikke tale om, nei nå skal jeg ut av dette datarommet etter nyttår, og så skal dere få se gutten i røyken, da skal jeg ta igjen det tapte.

- Er det noe å ta igjen da, da?

Vi hørte ikke mer av Jan Sørifrå, men han tok meg i ræven og nakken og ned trappene havnet jeg, en støvel

Jan Sørifrå

kom etter men den traff Ole Brummbasse som var på vei inn, men for ham er det *bare* gøy.

Skal vi nevne noen i Tjærebrikerflokken så kan vi ikke komme utenom den sjuende far i huset.

OLE «GAMLEFAR» AV STRØNESLEKTA

For å få tak i Ole «Gamlefar» må vi opp til hans tjærelager sånn ved 04.00 tida om morgenen.

- God dag «Gamlefar», sier jeg.

- Å e da deg far, jau no skal du høyra. Eg helt på å laga tjøra te alt detta tyraset so arbeida for meg, men det er så foranno no før tiæ, for veit du, *då* kunne eg hava blyanten på øyra, og heile rekneskapen i baklomme, *då* tente eg penger, ser du.

- Brukte dere kuleramme på den tid?

- Å jada, me brukte både kuleråma og griffel, hvis du ikkje veit ka ein griffel e før noke, so va da noke me

Ole «Gamlefar» av strøneslekta

skreiv på ei tavle med, men dette var no før hondra år sia, so eg e no den einaste som driv endå og som dreiv dengong

- Når tid har du tenkt å slippe ungdommen til?

- Ungdommen? Tja, no ska me nett sjå, te neste år vert eg noko gamlare, so då ska eg tenkja på da.

- Er du med på alt dette nye som rører seg i tiden? Silikater og denslags tjære?

- Åja, Åja, detta e finfine saker du. Eg har gjort mykje slekt avskallingsarbeid, altså fjerna gamal Tjøra og kalk frå veggane. Fyrst begynte eg med eit gamalt grev eg fann heima på garden, men når ikkje da gjekk an so måtte eg kjøpa noko Tjærefjerna.

- Tjener du gode pengar på dette?

- Nja, nei, du veit, eg høyrer te eit anna århundrad, då koste da ikkje så mykje for meteren, men det er fordi eg brukar dei gamle prisane at eg fær so mykje av denslags at det får no væra mun i mindre. Neidu, eg heve god pensjon, og når eg spe på litt av den so klarer eg å hamla opp med dette tyraset som eg slæst i mot.

- Ja takk og pris, gir han seg aldri så ungdommen slipper til tru?

- Jau, eg fær no sjå te neste år, du ser da at når eg no skal driva med å renska veggjar for gamal tjøra og kalk så må eg konkurrera med Ole Brumbasse og Einar av Eidsheimsætta, og før alle me har tapt ein haug med pengar, so gjer eg meg ikkje, ja, han Per av Johannes-slekte e og med på detta gøye her. Me fær 100,- for metern for detta, som er gamal pris, frå før krigjen, og det er ikkje tale om at me vil opp på det me skulle hatt, før da e tre gonga so mykje, me kan då ikkje tappa offentlegheita før so mykje pengar, veit du. (Nei, jeg har hørt noe om dette før).

JAN KÅRE AV ANDREASÆTTA

Jeg længes did jeg nylig var
Thi der var glæden med
Men see, mig skjæbnen nægtet har
Et rolig blivested.
Saa fat da mod, du arme sjæl
Den dag oprinder vel
Da du for al urolighed
Skal finde ro og fred.

- Jeg tenker så på gammel tid, sier Jan Kåre, dengang jeg hadde egne ansatte og mye å gjøre, dengang jeg virkelig hadde et markeringsbehov, ja, det er så en kunne falle i den poetiske hengemyr, ikke i anbudsmyrene som nå.

- Trenger du doktor Jan Kåre?

- Nei, men politiet har vært hos meg, jeg ble så redd at jeg tok lua av for dem, men de sa først at det bare var å være glade for, men så viste det seg at jeg gledde meg en dag for tidlig.

-Hvorfor?

- Jo, jeg skulle peise noe tjære og kalk på ordensmakens hytte, men så hadde jeg, min vane tro selvsagt, glemt så mye, jeg kom i farten ikke på at jeg måtte ut med kongens mynt for å kjøpe tjære, og så glemte jeg at

Jan Kåre av Andreasætta

jeg måtte ha noen redskaper for å komme meg opp på hytteveggene.

-Jamen det gjorde vel ikke noe, du er jo så vant til dette?

-Du kan så si, ja, men Ole Brumbasse oppdaget dette, han er ikke så nøye med å forlange kongens mynt selv, men han passer jo bare så jævlig godt på andre, vet du.

-Men kunne du ikke få, dette da, det er jo bare å sette på noen kontraktører?

- E du gal du redaktør (han rørte ved noe der ja) nei, tvi vøre, det blir for dyrt, vet du hva det koster slik arbeidskraft?

-Tja, jeg har hørt noen ymt om det ja, sier jeg.

-Nei, sier Jan Kåre av Andreasætta, jeg lengter så - tilbake til gamle dage, dengang jeg var storkar og hadde mange tjærebreiere hos meg, dengang man kunne få litt kongemynt for den tjære jeg fikk solgt, nå er det slutt på de tidene.

- Er det ikke så at du klatrer i Himalaya?

- Jo, men det var før, nå drar jeg heller til Bloksberg.

-Ja ja, farvel da, kjære du. Bare reis til Bloksberg, og reis nu.

THOROLF HIPPI-HOPP JO-JO SEN

Vi runder en tur nedi Dreggen, må vite, for å se til at Thorolf Hipp-Hopp Jo-Josen har Dregget noe tjærebreieing i land, og det hadde han det, må vite. Nå vet vi alle at han ikke kom inn på Asylet udi Sandvigen, det var da ikke magemål i den karen for å komme dit, men dengang ei, da kjente han ikke godt nok til revestrekene til Ole Brumbasse, kalt Papegøyen, nei.

Hvad hjælper mig at du er smuk
En flygtig øienslyst
Som volder kun at dybe suk
Opstige fra mit bryst
Thi hvor jeg sætter stævne frem
Jeg faar dog intet hjem
Og hvor jeg vænder øiet hæn
Jeg seer dog ingen ven.

Thorolf Hipp-Hopp Jo-Jo sen

Nei, takke Gamle Erik for at venner ikke finnes, en god trøst må være at vi andre ikke finner noen heller, i Tjærebreflokken, Gu'betre oss.

Men Thorolf Jo-Jo sen vendte øienlystet mot byen, mot SV bygget (SV står forkortet for Sort Vikke), eller Svart Veka som de sier uti Alvær.

-Ja, sier Thorolf, det får da være måte på sort uke, først hopper jeg opp son, en Hjort på Asylet i Sandvigen, for så å falle ned som en lort på SV bygget, så er ikke jeg en Jo-Jo så kan du kalle meg stril.

-Å, ta ikke den, det nytter ikke å skryte folkeslag på deg farr! snerrer jeg.

- Nei, men du vet det redaktør, jeg har jo lært litt hos Ole Brummbasse og litt har jeg arbeidet for deg, og lærdommen tok jeg med meg.

- Nå, nå, ikke banne på kirken nå, du kan vel vise utaktene selv. Vel, jeg fikk tilslutt liten kontakt, jeg fikk bare et «flygtig øienkast og så noen dybe suk ...

Vi klarer ikke å referere fra Svartedauen uten å ta med litt omkring selve opphavet til Svartedauen, det er en gøy tjærebrefier som traller og synger hele dagen, og bare vil ha det gøy, det blir nå på manges bekostning, må vite, men er det gøy så er det, intet å si på det. Vi kommer opp til Mindemyrhølet en dag, og da vi skal inn i Tjæreboden til OLE BRUMMBASSE, høres slik klipping på spinett og barytonsang:

Gøy i landet
Graut i spannet
Det er godt for Olemann
Ut til Asylet,
sendes krapylet
Tra-la-la-la-la-la Tjo-hei!

- God da Ole Brummbasse, godt humør her i Mindemyrhølet, sier vi

- Nei, god dag god dag, nei å nei kor kjekt å få besøk av en konkurrent, ja jeg har Egne Bedrifter, skal vi se?

Tja en tre-fire stykker. Du skjønner det at å drive med kalking er så gøy, men som den morromann jeg er ble det alt for lite for meg å ha det gøy med bare en bedrift, nei ska det være gøy så skal det være jævlig morro, skjønner du. Hi-hi-hi...

- Vansker med å få fatt i Tjærebrefiere av almuestanden Ole Brummbasse?

- Å nei da, alle liker å komme til teateret og her er en scene stå stor som så.

- Hvor er narren henne da?

- Tja, her er julenisser, julebukker, narrer og andre apekatter, når ikke de andre Tjærebrefierne spiller sine roller, så spiller jeg selv, i det siste har jeg forresten spilt mye solo.

- Ja takk, vi har hørt noe om dette, men du er da konsekvent Ole Brummbasse, skal du kr. 139,- pr. time for en tjærebrefier en gang så skal du ha kr. 197,- neste gang, og de du har som skal lære tjærefaget forlanger du både 79,- og 179,- for timene for, du følger en grei linje, hva?

- Jada, jeg gjør det, jeg må si at før var jeg en tviler, men nå er jeg ikke riktig sikker lenger, men det blir jo skillinger av det hva jeg enn tar, jeg mener, det kommer noen penger inn, du vet det er ikke så nøye, som ho sa brura da brudgommen snytte seg i brudestakken. Tra-la-la-tjo-hei hvor det går.

- Hemmelige tjenester?

- Hva mener du med hemmelige tjenester?

- Hør etter, jeg sier det bare en gang, du vet alt om oss andre!

- Hurra-mei-rundt-gitt med beina i været, gud så godt humør jeg blir i nå, dessverre er det ikke alle jobbene jeg vet om, men jeg vet hvem som får dem likevel, lenge før dere vet om det, jeg er så veldig nysgjerrig, intet må gå meg forbi.

- Nei, vi vet det, men er det ikke vondt å ha så mye vet i hausen?

- Nei, ka ska eg no me alt dette vetet?

- Asylet? prøver vi.

- Asylet er ute i Sandvigens Bukt, og etter at Amalie Skram skrev PAA ASYLET tenkte jeg at hun er en berømt person, jeg er markeringkåt, så hvorfor ikke komme Paa Asylet, jeg også? Det kunne jo være at det kom noen småpenger inn fra Asylet, men eller så hadde jeg tenkt å få meg en egen seng derute i Sandvigens Bukt.

- Vet du om Asylfondet Ole Brummbasse?

- Nei, er det noen penger å hente der tru?

- Leser du ikke kunngjøringene fra Rikshovedstad Posillene? (Vi vedlegger derfor en annonse fra Kvelds-postilles Rikshovedstaden så Ole kan se hvor ekstraregningene kan sendes).

- Noen planer for neste Svartedauår?

- Å, hei hvor det går, tra-la-la, tjosann ... neste år, jeg dere flår, ja, neste år skal jeg gjøre meg gjeldende enda mer, er Svartedauen kommen, så skal jeg sørge for at den blir, jeg skal gjøre mitt ytterste.

- Ja takk, tenkte vi det ikke, intet nytt under solen.

Og snipp-snapp-snute, så var Svartedauen inne (Nei, dette rimte dårlig). Men da Ole Brummbasse var ferdig

på Asylet var det ikke så gøy i Mindemyrhølet, for da vi kom på besøk, hørte vi en som sang: I EN SENG PÅ HOSPITALET.

KUNNGJØRINGER

Asylfondet

Det skal deles ut midler fra Asylfondet. Tidligere elever ved Blindernveien skole og Haukåsen skole kan søke. Søknadsskjema fås ved henv. til skolene. Søknadsfrist 31/12-92.

MALERMESTER

Vi er med og setter farge på Bergen

Våre dyktige fagarbeidere utfører alt i maling og tapet

PRØV OSS!

**LARS HOLMAAS A/S
MALERFORRETNING**

Storetveitvegen 24 - 5032 MINDE
Telefon (05) 28 82 30

Loddsalg

«Sanger Hansen» omtalt et annet sted i Sandpapir nr. 1, hadde en yndlingsvits som han fortalte meg, det handlet, selvsagt, om en stril, må vite.

Historien var denne:

Strilen Lars reiste med dampen til byen, han skulle kjøpe en kuffert full av brennevin, det skulle være bryllup i garden heima. Så gikk det ikke likere til enn at Lars gikk først på polet og kjøpte det han skulle, han, så gikk ferden til Børsen der han satte seg til å drikke øl. Når han Lars deretter kom på Strandkaaien, for å ta dampen heimatt, så var dampen gått, slik at Lars sto igjen, akterutseilt, så og si. På den tid opererte det en kvinne i Bergen, av det tvilsomme slaget, hun hette Marie, men ble kalt for «Hansahesten». Hun kom på Strandkaaien, så Lars med kufferten, og oppfattet situasjonen raskt. Hun kom bort til Lars og sa:

- Du Lars, no når dampen e gått fra deg, så kan du vere me meg hem.

- Ja da kan eg godt, sa Lars, og de gikk hem til «Hansahesten». Der, hos henne, satte de seg til å drikke, etter at Lars hadde hengt fra seg vadmelspjekkeren og fiskerlua, og da de hadde drukket en god stund, kledde «Hansahesten» seg naken, og la seg på sengen. Men da reiste Lars seg, kledde på seg pjekker og lue.

- Men ska du gå no då, spurte Hansahesten.

- Ja, du ska no leggja deg du, så då må eg ganga.

- Men, vil du ikkje ha deg et nommer dåå? spurte hun.

- Ka farsken seie du! Ett nommer, sei meg, sel du lodd?

**Vi ønsker alle maler- og byggtapetsermestre
de beste ønsker for 1993**

LINOLEUM

Marmoleum fra

Suveren leggeteknisk

Et ord til malermestrenes fruer

Som de vet, sier prestene endel til det unge brudepar når de står stivpyntet i brude og brudgomstasen foran alteret og gir sine ja, etter en forutgående innmarsj til Mehndelsohn.

- Dere to skal nå være ett kjød, sier presten, bortsett fra en gang da paret var så tjukke og feite at presten forgikk seg og sa:

- Dere to skal nå være ett fett.

Nei, da er du som giftet deg med malermesteren heldigere, du husker sikkert igjen hva presten sa:

- Vil du ha denne malermesteren til din ektemann, leve sammen med ham i gode og onde dager, inntil uoverensstemmelse med hensyn til vedlikehold i huset skiller dere ad.

Nei, dette var nå bare tull & tøys, alvorlig talt, det var et ord eller flere til fruene jeg ville ha nevnt, noen gode tips så og si. Kvinnens plass er i hjemmet, dette er gammelt og burde så være den dag i dag. I heimen vil fruene ha det fint og vakkert, pene møbler og gardiner, med tepper på gulvet som mannen kjøpte hos sin gulvbeleggsleverandør, med faktura godt innpakket i en annen gjevere faktura på noe anbudsarbeid han ranet til seg i skarp konkurranse: Laveste pris er markedspris, som dere vet.

Der, i den fine heimen, kan fruene lage de lekreste retter til sin malermestermann, og dolle seg litt opp til han kommer hjem, luktende av tynner og linolje. Men etter endel år skranter det i heimen, malingen flakker av i vinduspuster, kanskje var fruene i venninneklubb og så at venninnens mann (som er kontorist) hadde pusset så pent opp i *den* heimen. Malermesterfruen så også «den nye trenden» i venninnens hjem, rosa og blått, vinyltapeter og parkett, og så *de* lekke gardinene! Malermesterfruen kommer oppløftet hjem, *min* mann er heldigvis fagmann på dette, kundene sier også at han er *så* flink med farger, og *det* håndlaget han har med sparklene, nei, han er visst en håndverker i superklassen.

- Hør på meg pus, sier fruene ved middagsbordet neste dag (sannheten er at hun *egentlig* har lyst til å be ham dra til helvete).

- Kan ikke du som er malermester nå se at vi trenger oppussing her i heimen, vinduskarmene er det avskalling på, badet trenger ny tapet på vegger og maling i taket. Både stuen, kjøkkenet og gangene må omtapetseres, det er så falmet, og fargene er ute av moten for mange år siden, ja, det var nå alle enige om i klubben i går, at det er rosa og blått + hvitt som er «in» nå om dagen. Og når du ikke fikk de der anbudene som du sa du skulle få så har du god tid til å hjelpe til litt i heimen med å lage det fint og vakkert her.

Malermesteren ser rådvil ut, raspekaken satte seg litt fast i halsen. Han var jo ikke vant til å male han (han

tenker dette, det er derfor han ble så rådløs) og dette med å kunne farger og å sparkle, nja, det var så lenge siden, bruker de bakelittsparkler nå for tiden?

- Ja, vi får nå se kånemor, sier han etter en tenkeflukt, til våren når du begynner å reise på landet. (Han tenker nå bare på Pils han). Eller så får jeg sette en svenn, sier han, enda han vet at det har han ikke råd til slik som han dummet seg ut på de siste anbudene han hadde. Et var å sitte på kontoret med anbudspapirene i forkant å pønse på faenskap mot kollegene, noe annet var da etterkalkylen kom.

Så gikk årene, fruene både «bannet og ba» men malermesteren var en kar med karakter, han sto presset imot, som en påle! I posten kom alskens skitt og reklame, fruene viste sin maler alt dette og mere til, i fargehandelen hadde hun også fått «Farger i Heimen» og annet som viste hvor fint alle hadde det i heimen, unntatt malermesteren. I fjernsynet så malermesteren og fruene på filmer fra Gamle Dage.

- Se! ropte malermesteren så snart han fikk øye på noe gammelt interiør.

- Se hvor fint det var i den tid vi malte hjemme, slik har de det i junaiten også.

Men fruene hørte ikke på det rette øre, hun svarte bare at det var en amerikansk B film fra 1942, eller en av de svenske «Høystakkfilmene» fra krigens dager, det også. Løytnants hjerte eller noe sånt. Og årene gikk. Så en dag fruene var i byen på tesalongen og hørte om de siste skilsmisene, og andre rykter, kom hun gledesstrålende hjem til sin malermestermann.

- *Vet* du hva han der Karstein Stene har gjort?

- Mener du han strilen ute fra Lindås?

- Ja, han ja.

- Tja, han er vel ferdig med slåtten tenker jeg, sier han.

- Neida, noe mye viktigere.

- Har han kjøpt seg hest og kjerre da?

- Nei, gjett en gang til.

- Da har han slaktet en sau.

- Nei!

- Kjøpt traktor?

- Nei, nei!

- Da har han sikkert fanget kjipen full av sild.

- Nei, HAN HAR MALT STUEN, KJØKKEN, GANGER OG SOVEROMMET SITT I HEIMEN!

- Hører du i heimen!

- (Fan til idiot) tenker malermesteren.

- Ja, nå så mye du vet det, kan han så kan du, nå går enten du eller jeg og kjøper maling og tapeter så setter du i gang, i morgen begynner du, husk endelig, Karstein sa at man måtte kvistlakke først, og så måtte man ikke

glemme å dekke og å tørke opp flekkene etter malingsøl, og så sa han noe om at verktøyet ikke måtte stå at de sto på tørk, men han antok at du visste noe om dette. 3 år etterpå var det malt også i *den* heimen.

Ja, der er nå makalaust hva han der strilen fikk seg til med oppussing i Heimen, og at dette ansporte til at malermestrene nå også er begynt å male i sine egne hus, jau, jau, det kommer seg, det kommer seg, stå på!

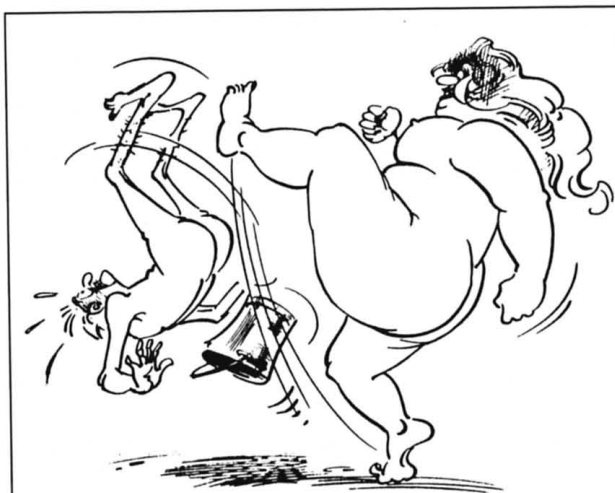
Hårek

Reinslighet

Denne historien har Fritz N. Heldal, den gamle hedersmann, som gikk bort fra oss i høst, overlevert meg muntlig en gang på 1960-tallet.

Maleren begynte å male på en skobutikk på Torvalmenningen en mandag morgen. Ren og fin var han i grønnsåpevasket tøy, og han begynte å dekke til gulv og annet med dekningspapir. Da skobutikkens innehaver hadde sett hvor han dekket til, gikk hun bort til maleren og sa:

- Gid hvor renslige dere malere er.
- Jau, svarte maleren idet han knappet opp malerjakken sin, eg ska seie Dem det eg frue, at i malerfaget e reinslighet det første budet, og så tok han opp den venstre siden av jakken, bøyde seg litt ned, og så snytte han i jakken.

Prevensjon

To bergensmadammer står på Fisketorget i Bergen og slarver. Praten kommer inn på prevensjon, hvor mye nytt det er kommet av hjelpemidler på den fronten.

Men fru Pittersen, som er en stor matrone, forteller om *sin* egen metode:

- Du skjønner det at mannen min er mindre enn meg, og når vi skal ha oss en hyrdestund, så må han stå på en bøtte. Når han begynner å himle med øynene, bare spenner jeg bøtten under ham.

Norskprodusert kvalitet fra Evonor

Evonor tilbyr det norske proffmarkedet, den "heldekkende" Proff-serien som utfyller med god margin de ønsker og krav som håndverkere stiller til lim og fugemasser.

PROFF SERIEN

Vi svarer gjerne på spørsmål angående våre produkter Ring: (09) 19 51 37.

Vær stolt av din fagkunnskap

Vi ser frem til å fortsette det gode samarbeidet i 1993

 Casco Nordsjö

Maler- og byggtapetsermestres

Tilsluttet:

Maler- og byggtapetsermestres landsforbund
Bygningsgruppen i Bergen

Eilif Andersen A/S
Telefon 05 19 07 38 – Mobil 060 84 572

Andreassen A/S
Telefon 05 13 37 14 – 13 68 48 – Mobil 060 83 632

Sveinung Angeltveit
Telefon 05 33 42 86 – Mobil 090 70 529

Askøy Fargehandel A/S
Telefon 05 14 36 00 – Mobil 090 49 359

Svein O. Birkelid A/S
Telefon 05 25 83 00 – 18 10 44 – Mobil 090 79 028

Morten Bjarnoll
Telefon 05 33 35 37 – Mobil 090 46 626

Thorolf Blekenberg
Telefon 05 32 67 93 – Mobil 090 70 480

HB Maling og Interiørservice
Telefon 05 24 28 28 – Mobil 090 51 787

Håvard Breivik
Telefon 05 13 25 91

John Lay Halvorsen
Telefon 05 18 11 96 – Mobil 090 57 798

Kaare Hellevang A/S
Telefon 05 10 27 70 – Mobil 090 67 268

Malerfirma Henriksen A/S
Telefon 05 28 25 11

Malmester Alf Hjelle & Sønn A/S
Telefon 05 30 17 05 – 05 58 15 25

Lars Holmaas A/S
Telefon 05 28 82 30 – Mobil 060 82 127

Jan Gunnar Hordnes
Telefon 05 13 64 67 – Mobil 060 82 509

Per Johannessen
Telefon 05 24 75 87

Egil Knudsen A/S
Telefon 05 26 44 16 – 32 74 25 – Mobil 060 83 740

Arne Michelsen A/S
Telefon 05 29 48 70 – Mobil 090 50 831

K. Midtbø
Telefon 05 30 19 18 – 30 05 86

Ole Pål Nesttun
Telefon 05 13 22 95 – Mobil 090 51 440 – 060 85 822

Erling Nordgulen
Telefon 05 16 37 41 – Mobil 060 40 727

Ole Paulsen A/S
Telefon 05 28 60 25

K. & R. Rasmussen
Telefon 05 23 25 52 – 05 23 26 85 – Mobil 060 66 781

Halfdan Solberg & Sønn A/S
Telefon 05 19 37 50 – Mobil 090 71 107

Solvåg & Tolleshaug A/S
Telefon 05 31 70 20 – Mobil 090 58 653 – 090 02 878

Karstein Stene A/S
Telefon 05 25 61 10 – Mobil 090 70 443

Stien & Eidsheim Malerforretning A/S
Telefon 05 34 66 68 – Mobil 090 48 424

Magnus Stigen A/S
Telefon 05 13 81 32 – Mobil 090 02 485

Harald Strand & Sønn
Telefon 05 28 14 02 – 05 91 60 75 – Mobil 090 79 155

Arne Strønen
Telefon 05 30 11 80 – 30 80 81

Ole Strønen
Telefon 05 29 96 09

Rune Størdal
Telefon 05 30 99 15 – Mobil 090 52 968

Sørensen & Gulbrandsen A/S
Telefon 05 29 45 22 – Mobil 090 49 819 – 090 49 820

Jan C. Søråa A/S
Telefon 05 26 44 03 – 05 34 34 90 – 93 72 22 – Mobil 060 82 691

A/S Tre og Flis
Telefon 05 22 66 74 – Mobil 090 58 744

Øystein Tvedt A/S
Telefon 05 91 23 70 – Mobil 090 78 754

Bjørn A. Urdal A/S
Telefon 05 29 82 80 – 05 18 93 44 – Mobil 090 00 796 – 060 84 861

Kjell Vik A/S
Telefon 05 30 15 62 – Mobil 090 51 838

Andrew Williams
Telefon 05 10 04 60 – Mobil 090 79 380

Sverre Øksnes
Telefon 05 36 93 94 – Mobil 090 55 210

Arild Aase
Telefon 05 20 09 84 – Mobil 090 51 808

Jan Erik Aase
Telefon 05 30 51 03 – Mobil 060 81 960

Vi, , ønsker alle malermestere tilsluttet laugene i Bergen et Godt nytt år.

Vi har idèer om hvordan malerfaget skal vinne fram - vi er opptatt og avhengig av at du og ditt firma fortsatt får arbeid.

Selv om Hordaland er langt fra Sandefjord, er allikevel veien kort dersom du fortsatt satser på oss.

Vi vil gjerne satse på deg!

Vi vil gjerne fortsatt være den leverandøren som fremfor noen støtter både malermester, malerfagets organisasjoner og således være støttespiller nr. 1. Dette betinges av at du også støtter oss, slik at vi sammen kan verne våre felles verdier.

Med hilsen
Jotun A/S

Håndverksavdelingen